Seinäjoella, maanantaisin

Yksityisnumeron hinta 1:—

E.-P. PAINIMESTARUUDET SIV. 5.

LAKEUDEN SANA

KOSOLAN JÄMERÄ PUHE SIV. 2.

Kansanliikkeen äänenkannattaja

Numero 6

6. II. 1933

TOIMITUSVALIOKUNTA: VIHTORI KOSOLA, IIVARI KOIVISTO, REINO ALA-KULJU, MARTTI KANTELE, ILMARI TALVITIE, NIILO PIRILÄ

Lapuan Valtiopäivät

Isänmaallisen Kansanliikkeen ensimäinen varsinainen edustajakokous Lapualla lauantaina ja eilen oli saanut valkoiser kansanaineksen liikkeelle. Aamujunissa oli vilkas liike, tulipa etelästä lauantaiaamuna ylimääräinenkin juna, jonka matkustajilla oli taas määränpäänä se sama talo, josta ennenkin on singonnut niin monta sytyttävää kipinää tämän maan parhaaksi. Vaikka edustajamäärä olikin rajoitettu, täyttyi Lapuan Seurojentalon avara sinimustin värein ja karhuvaakunoin somistettu juhlasali pian lapualaiskansasta ympäri maan.

Kun edustajain valtakirjat oli tarkastettu, astui puhujan paikalle kansanliikkeen johtaja maanv. Vihtori Kosola, pitäen voimakkaan, erikoislaatuisen ja mielenkiinnolla kuullun avajaispuheen, jossa hän loi silmäyksiä eräisiin kuluneen vuoden merkillisiin "laillisuusilmiöihin". Puhe on sanasta sanaan julkaistuna lehtemme sivulla 2. Puhuja sai osakseen kauan kestäneet innostuneet suosionosoitukset.

Kokouksen puheenjohtajiksi sen avaaja kutsui tohtori Vilho Annalan Helsingistä ja isänn. Arvo Sihdon Ilmajoelta. Pöytäkirjaa pitämään kutsuttiin pääsihteeri, leht. Reino Ala-Kuljun ja kapt. Lahja Veijola.

Seurasi leht. Ala-Kuljun esitelmä:

Kansanliikkeen toiminnan suuntaviivoja.

Laajassa esitelmässään puhuja aluksi kosketteli IKL:n syntyä ja senaikaista vaikeaa asemaa. Hämeenlinnan kokouksessa se hyväksyi ohjelman, jolla se otti hoitaakseen LL:n aatteellisen perinnön. Selvisi piankin, että puoluetahoilta ei ole mitään hyvää odotettavissa, vaan että päinvastoin liikkeen toiminnan täytyi alusta alkaen tapahtua siinä selvässä ja suorassa hengessä ilman kompromissejä, kuin tähänkin saakka, ja että valkoisen rintaman eheyttäminen voi tapahtua vain niiden aatteiden tinkimättömän tunnustamisen kautta, jotka kansanliike vapaussodan perintönä oli ottanut ohjenuorakseen. Kansanliikkeen oli pidettävä silmällä enemmän kannattajapiiriensä laatua kuin laajuutta. Toiminta onkin ollut voimakkaasti sisäänpäin suuntautuvaa. Järjestäytymiseen, sisäiseen kuriin ja siveellisen voiman tehostamiseen on kiinnitetty jatkuvaa huomiota. Se vaatii johtovallan tunnustamista, koska vain siten voidaan säilyttää lujuus ylhäältä alaspäin ja päästä tekoihin eksymättä loputtomiin neuvotteluihin. Järjestäytyminen, jonka muoto vielä on lopullisesti hyväksymättä, tulee olemaan sellainen, että se luo lujuutta ja takaa kansanliikkeelle aina puolueista erottuvan luonteen. Sisäänpäin toiminta yhdistää eri kansankerroksia. Omaan keskuuteen suunnattu valistustyö on tärkeätä. Jokainen rivimies on taistelija, jolla on oma vartiopaikkansa. On välttämätöntä, että jokainen tukimies on selvillä liikkeen suunnasta ja päivän valtiollisista kysymyksistä. Yleisen toiminnan sisäpuolella on muodostettava erikoisia toiminnan linjoja, joita johdetaan niitten erikoisluonteen mukaisesti: esim. työväestön keskuudessa tapahtuva toiminta, naisten toiminta ja nuorisotoiminta. Kansanliike ei ole mikään omaan piiriinsä sulkeutuva ryhmä, vaan se on voimakkaasti aktiivinen, hyökkäävä, eteenpäin pyrkivä voima. Sen osoittaa jo sen ohjelma, jonka voi lukea läpi parissa minuutissa ja oppia ulkoa puolessa tunnissa. Se ei lupaa etuja ja hyvyyksiä luokille eikä yksityisille, mutta se lupaa kunniaa kansakunnalle. Se on ajankohtainen ja tulevaisuuteen tähtäävä. Se on tosioloihin perustuva ja kyllin korkea voidakseen innostaa toimintaan se toteuttamiseksi.

Kosola.

Tämän jälkeen puhuja selvitteli kysymystä: onko kansanliikkeellä mahdollisuuksia ohjelman läpiviemiseen ja mitä keinoja käyttäen se voisi tapahtua. Ensimäisen kysymyksen tulee olla kansamme elämänkysymys. Toiseen kysymykseen on vastattava, että kansanliike ei ole tahtonut esittää yksityiskohtaisia ehdotuksia siitä, miten on kussakin yksityiskohtaisia ehdotuksia siitä, miten on kussakin yksityistapauksessa meneteltävä. Se on herättävää, valveuttavaa laatua, osoittaen epäkohdat jo itsenäisyytemme uhkaavat vaarat kommunismin ja sosialismin taholta, puoluemielisyyden ja puoluejuonittelujen taholta. Se on vaatinut häpeällisen työmaaterrorin poistamista, hallituksen arvovallan lisäämistä, parlamentarismissa ilmenevien epäkohtien korjaamista j.n.e. Kansanliikkeen toiminnan on oltava huutavanäänenä korvessa, vaadittava uskonnollisen, kansallisen ja isänmaallisen hengen kunniaan saattamista kansamme elämässä. Tässä suhteessa puhuja toi vielä valaisevia esimerkkejä liikkeen toiminnasta v. 1930 lukien jatkaen m.m. sanotaan, että hallituksen ja eduskunnan on annettava rauhassa suorittaa työnsä. Oikein. Mutta ei siinä kuolemanrauhassa, josta jo alkoi olla merkkejä kansamme elämässä. Kansan tulee olla valveilla siihen nähden, mitä tapahtuu maan johtavilla paikoilla. Kansanliikkeen on vielä monessa muussa suhteessa löydettävä itsensä ja terästäydyttävä tulevia tehtäviä varten, marxilaisuutta vastaan sen kaikissa muodoissa, kulttuuriliberalismia y.m. vastaan. Puolustuslaitoksen vaaliminen on yksi sen tärkeimpiä tehtäviä. Äänioikeuskysymyksissä niinikään on sen tehtävä lujaa työtä, jotta nämä lait saataisiin muutetuiksi normaalipohjalle nykyisestä kurjuudesta y.m.s. Valtiollisen elämämme parantamiseksi on etsittävä muotoja huolimatta siitä, että nämä ajatukset leimattaisiin kansanvaltaa ja parlamentarismia vastaan kohdistetuiksi. Kosketeltuaan vielä lähestyviä vaaleja ja suhdetta taloudellisiin kysymyksiin puhuja palasi alussa antamiinsa suuntaviivoihin teroittaen mieliin: meillä suora on tie, päämäärään se vie!

Ennen aamiaislomaa oli vielä ohjelmassa toht. Vilho Annalan esitelmä:

Kurin välttämättömyydestä kansanliikkeessä.

Puhuja aloitti huomautuksella, miten kä kuri on yksi kaiken järjestyneen toiminnan perusteita, esim. liike-elämässä. Havainnollisena esimerkkinä siitä hän mainitsi omalta alaltaan junainkulun täsmällisyyden rautateillä. Mitä tapahtuisikaan, ellei siinä kaikki kävisi määräysten mukaan! Kurin ja järjestyksen vastakohtana on anarkia, s.o. yksilön täysi vapaus oikeudellisella, taloudellisella ja yhteiskunnallisella alalla. Kuri ja järjestyneisyys ei suinkaan merkitse sitä, että yksilö menettäisi itsenäisyytensä, vaan sitä, että hän vapaaehtoisesti alistuu yhteisedun palvelukseen, hänestä tulee siveellinen persoonallisuus. "Joka kuritta kasvaa, se kunniatta kuolee" — pitää paikkansa. Se on koettu näillä lakeuksillakin. Kun nuijamiehet nousivat asein maata vallassaolijain sorrosta vapauttamaan, oli heillä voiton mahdollisuudet, mutta Nokialla heidän leiriinsä ilmestyivät omat haapalaisensa kylväen kurittomuuden siemeniä, jopa tehden vihollisen kanssa kaupan oman päällikkönsä nahasta. Peli menetettiin.

Riipinen.

Kansanliikkeessäkin on ollut kurittomuutta alusta asti, mutta onpa ollut näytteitä kurin ajoistakin. Koko kansahan hätkähti sitä siveellistä voimaa, joka uhkui talonpoikaismarssista. Samoin nälkälakon aikana, jolloin vastustajamme toivovat epäjärjestystä puoleltamme enemmän kuin milloinkaan ennen. Mutta kurittomuusilmiöt ovat vieläkin nähtävissä. Ulkopuolella johdon syntyy helposti erilaisia kerhoja. On saatava aikaan muutos siinä suhteessa: toiminnat on alistettava yhtenäisen johdon alle. Tämä kysymys on nyt tärkeä m.m. vaaliinmenoasiassa. Johto on näitä asioita pohtinut tullen tulokseen, että kansanliikkeen toiminnan tällä kertaa täytyy laajeta eduskuntatyöhön saakka. Vaaleista poisjääminen vahvistaisi puoluevaltaa, kun taas oman ryhmän saanti, pienenkin, olisi omiaan paljastamaan puoluejuonitteluja. Johdon käskyihin pitää oppia luottamaan, silloinkin kun ne eivät tunnu perustelluilta. Jos johdossa huomataan vikaa, voi miehiä muuttaa, mutta kuri on säilytettävä. Kuri onkin ennenkaikkea itsekuria. Senvuoksi kaikki suunnitelmat on saatettava johdon tietoon ratkaistaviksi.

Kansanliikkeen tärkein tehtävä on nyt levittää oikeata isänmaallista henkeä. Tunnuslauseemme on: isänmaan etu ennen yksityisetuja. Kansanliike pyrkii luomaan uskonnollisisänmaallisen perustan, johon tämä kansa vastaisuudessa voi nojautua, kun se joutuu otolliseen tilanteeseen luomaan suurinta päämääräänsä, Suur-Suomea!

Aamiaisloman jälkeen jatkettiin klo 14 kokousta, jolloin eri piirien puolesta esitettiin

tervehdykset.

Niitä esittivät seuraavat: Pohjois-Hämeestä kauppan. Raf. Haarla, Varsinais-Suomesta opett. O. Sihvonen, Keski-Suomesta past. Heikki Halmesmäki, maanv. J. H. Vesterinen ja maanv. K. F. Kettunen, Oulusta hra Jaakko Kemppainen, Mikkelistä hra E. Pulkkinen, Kajaanista hra Matti Leinonen, Lahdesta kapt. Y. Schildt, Kuopiosta maist. Erkki Kurki-Suoni, Etelä-Pohjanmaalta maanv:t Antti Ujainen ja Arvo Sihto, Kymenlaaksosta hra A. Ketomaa, Sortavalasta hra Matti Nurmiranta, Etelä-Hämeestä kapt. L. Veijola, Viipurista hra Molin, Satakunnasta hra V. Varpio. Lahdesta oli vielä lähetetty kirjallinen julkilausuma, ja lopuksi asess. K. R. Kares toi terveiset lapualaisnuorilta, sinimustilta.

Näissä piirien tervehdyksissä tuotiin esille sitä asemaa, missä kansanliike tätä nykyä kussakin maakunnassa on. Kaikkialta vakuutettiin liikkeen merkillisen suuresta elpymisestä ja yhä laajempaa jalansijaa saavasta kannatuksesta. Piirejä ja paikallisosastoja on viime aikoina, varsinkin valkoisen viikon kuluessa, perusteltu kaikkialle, ja työ jatkuu yhä toivorikkain mielin. Niinikään tuotiin esiin toivomuksia liikkeen toiminnan suhteen ja varsinkin selostettiin eri puolilla vallitsevia käsityksiä siitä, millä tavoin ensi kesän vaaleihin olisi suhtauduttava. Nämä maakuntatervehdykset olivat sekä selventäviä että rohkaisevia tiedoituksia, jotka osoittavat kansanliikkeen nykyistä elinvoimaa ja tulevaisuudenmahdollisuuksia.

Kares.

Kahviloman jälkeen seurasi yleiskeskustelua edelläolleitten esitelmien ja maakuntatervehdysten sisältämäin asiain johdosta. Keskusteluun otettiin sangen vilkkaasti osaa, varsinkin mitä tulee vaalikysymyksiin. Keskustelujen annettiin yleensä olla evästyksinä johtoelimille, mutta parissa kysymyksessä katsottiin kuitenkin tarpeelliseksi tehdä selvä periaatteellinen päätös.

Vaalikysymyksestä

päätettiin johdon esityksen mukaisesti, että isänmaallisen kansanliikkeen jäsenten on ehdottomasti mentävä vaaleihin. Samalla kun päätettiin lausua jyrkkä paheksuminen puoluepolitiikalle, joka taas on aikaansaanut sen, että porvarillinen rintama tulee ensi vaaleissa esiintymään hajanaisina keskenään taistelevina ryhminä, punaisen yhtenäisyyden ollessa silmiemme edessä, päätettiin, että kansanliikkeen on ehdottomasti saatava hyväksymiensä puolueiden listoille omia miehiään, sellaisia, jotka myöskin tulevat eduskunnassa seisomaan kansanliikkeen päämäärien puolesta tinkimättä. Jos jossain piireissä tämä ei ole mahdollista, saadaan kansanliikkeen ehdokkaita asettaa puoluevaaliliittoihinkin omine tunnuksineen, jossa suhteessa samoinkuin ehdokkaiden lopullisessa asettelussa, liikkeen johdolla tulee olla lopullinen päätösvalta.

Erikoista huomiota ansaitsevat vielä keskustelut liikkeen organoimisesta johdon laatimien ehdotelmien mukaan sekä kysymys

huliganismin kukistamisesta

maassamme, jossa se viime aikoina on kehittynyt vallan hirveässä mittakaavassa.

Kokous päättikin yksimielisesti lausua, että kansanliikkeen on omalta kohdaltaan tehtävä kaikkensa, että huliganismi maassamme saadaan kukistetuksi, ja että se myös asettuu vaatimaan kuolemanrangaistuksen ehdotonta täytäntöönpanoa törkeimmistä rikoksista.

Tähän päättyi lauantaipäivän ohjelma.

Klo 20 alkoi

iltajuhla,

jonka aloitti Jääkäriprikaatin soittokunta marsseillaan. Maanv. Paavo Rautala Alastarosta, kansanliikkeen johdon jäsen, piti tervehdyspuheen, jossa hän aluksi totesi, että vapaussodassa oli taistelu kansamme elämänarvoista valkoisten ja punaisten välillä, ja että silloin voittivat valkoiset, joilla oli aatteellisuus, kun taas punaiset hävisivät siksi, että heillä oli päämääränä vain aineellisuus. Sen jälkeen olemme me paljon unohtaneet. Esim. näistä unohtamisista on valkoisen työväestön asia, jota me olemme hoitaneet huonosti, koska meillä ei sen hoitamiseen ole ollut tilaisuuttakaan tässä värittömässä maassa, jossa hallitusvaltakin on ollut väritön, samoinkuin valtakunnan päämieskin. Valkoiset työläiset ovat kanssamme uhranneet parhaimpansa. Heitä on hoidettava valtakunnan puolesta. Puhuja kuvasi senjälkeen m.m. tapahtumia Mäntsälässä. Ne aatteet, joita silloin ajettiin, ovat kerran vielä oleva todellisuus, sillä meillähän on taisteltavana samat valkeat aatteet kuin vuonna 1918 ja kaikesta huolimatta voitto kuuluu aina meille.

Soittokunnan soitettua "Vilppulan urhojen muistolle" lausui mv. Alfred Iivari Koskenniemen ja Leinon runoja ja hra Valio Harmaakivi esitti yksinlaulua laulamalla m.m. eteläpohjalaisia kansanlauluja Schumanin "Kaksi krenatööriä" sekä Manu Perttilän "Vapaussodan voittolaulun". Juhlapuheen piti eversti Somersalo, kosketellen siinä etupäässä maailmansodan aiheuttamia myllerryksiä Euroopassa. Nykyhetken asema eri maissa on ehkä huolestuttava, mutta ehkä se sentään on parempi kuin monissa muissa maissa. Puhuja viittasi m.m. siihen, että Saksasta, jossa asema tähän asti on ollut mahdollisimman sekava, kuuluu nyt lopultakin valoisia viestejä. Suomalaiset oppivat vapaussodassa sen

Ala-Kulju.

Annala.

SURISEVA KÄRPÄNEN, Hinta 2:-

Valmistaja ja tukkumyyjä ARCHIMEDES

Piirustus- & Kirjoitustarpeiden Oy.

TURKU, Linnank. 3. Puh. 2729.

Kivääriruutia ❖ Metsästysruutia
Haulikonpanoksia ❖ Eetteriä
toimittaa
Valtion Ruutitehdas
VIHTAVUORI.

„Sydämeni vuotaa verta tämän kelvottomasti hoidetun isänmaan tähden"

Yksityisesimerkkejä viime vuoden barbaarimaisesta komennosta tässä maassa

VIHTORI KOSOLAN avauspuhe Lapuan Valkoisessa parlamentissa viime lauantaina

Rautala.

tärkeän totuuden, että aseeton kansa on aina turvaton. Mutta me olemme unohtaneet sen jälkeen henkisen aseistautumisen venäläistä myrkynkylvöä vastaan. Siitä on seurannut henkinen näivettyminen ja taloudellinen hätä, jotka ovat olleet omiaan luomaan otollista maaperää marxilaisuudelle. Meidän tehtävämme on tämän punaisen rintaman murskaaminen.

Lapuan mieskuoron laulettua Genetzin Sotarukouksen ja "Kolmikymmenvuotisen sodan marssin" hra Törnvallin johdolla, piti pankinj. Iivari Koivisto lopettajaissanat, huomauttaen, kuinka v. 1918 tältä kentältä lähdettäessä oli alussa pientä krahinaa, mutta silloin ukko Laurila sanoi, että ensin me ajamme ryssät maasta pois ja sitten hankimme kaikille leipää. Ei ole Lapuan Liikkeen syy, että tämä testamentti on jäänyt täyttämättä. Puhuja viittasi m.m. siihen, että Sasu Punanen on nyt juuri järjestänyt välikysymyksen eduskunnalle Tammisaaren punaisten vankien asemasta, samalla aikaa kun kuitenkin linnassa istuu lukuisia meikäläisiä, joilla ei ole minkäänlaisia oikeuksia. Vaaleihin tietysti on mentävä jokaisen, mutta ei pidä luulla, että Kansanliikkeen päämäärät jollain tavoin hyötyisivät parlamenttaarisesta eduskuntatyöstä.

Ellen

jatkuivat juhlat alkaen jumalanpalveluksella kirkossa, jossa asess. K. R. Kares piti voimakashenkisen, hartaalla mielenkiinnolla kuullun puheen, jossa hän käsitteli isänmaa-ajatusta raamatun valossa. Kirkosta siirryttiin sankaripatsaalle, jonka ympäri oli kokoontunut toistatuhatta henkeä. Kun oli laulettu virsi 152, piti kansanopiston johtaja, pastori Jaakko Lammi puheen, jossa hän johdatti mieliin vapaussodan viisitoistavuotismuistoja. Sen uhrien muiston hengessä me jatkamme taistelua valkoisen rintaman kokoomiseksi. Näillä lakeuksilla ei koskaan pilkata Jumalaa. Jos entistä hallitussuuntaa tässä maassa jatketaan, vie se kansamme perikatoon. Pelastuksemme on vain Jumalassa ja Lapuan Liikkeessä. Puheen jälkeen laulettiin "Minä vaivainen mato ja matkamies", jonka jälkeen maanv. Kosola ja rouva laskivat patsaalle I.K.L:n seppeleen, jonka nauhoista luettiin: "Uhrinne ei ollut turha, jatkamme työtä. — I.K.L." Senjälkeen laskettiin haudalle seppele, jossa luettiin: "Niin kauan kuin kansa säilyttää sankarien muistoja, se elää. — Etelä-Hämeen L.L. miehet". Voimakkaan, harrastunnelmaisen juhlahetken lopetti tuhatpäisen kansanjoukon suusta kajahtanut laulu "Kytösavun aukeilla mailla".

Kello 14 oli Seurojentalon juhlasaliin kokoontunut noin 800 henkeä. Aluksi prof. B. A. Sundström esitelmöi aiheesta

Kansanliike ja marxilainen sosialidemokratia.

"Kansanliikkeen tärkeimpänä tehtävänä on maamme vapauden turvaaminen. Emme voi sallia sellaista vapaamielistä politiikkaa, joka voisi vaarantaa puolustusvalmiuttamme. Kansanliike on julistanut leppymättömän taistelun ei vain kommunismia, vaan myöskin sosialidemokratiaa vastaan. Vuonna 1917—18 saimme viimemainitusta näytteet. Muista maista näemme esimerkin siitä, kuinka sos. demit ovat valmiit käyttämään väkivaltaa aatteittensa hyväksi, kun siihen vaan aika tulee. Heidän ohjelmansa vaarallisin kohta on suhde maanpuolustukseen. He eivät siihen osallistu vihollisen hyökätessä, jos hyökkäys tarkoittaa heidän tukemistaan. Sosialidemokratia on julistettava valtiovallan toimesta laittomaksi tässä maassa".

Kokous päättikin merkitä kansanliikkeen ohjelmaan vaatimuksen, että sosialidemokratia on julistettava rikolliseksi opiksi ja sen johdosta lainsuojattomaksi.

Seurasi asessori Kareksen esitelmä

Kansanliike ja lainkunnioitus.

Puhuja totesi raamatusta, että missä on paljon lakeja, siellä on paljon ylitsekäymistä. Suomessa on muuteltu lakeja niin paljon, että ne eivät enää perustu kansan vuosisatoja kestäneeseen oikeudentajuntaan. Maamme yhteiskuntajärjestys on nykyisin sekoitusta marxilaisesta ja porvarillisesta maailmankatsomuksesta. Mutta kansa on tuliut huomaamaan, että nykyiset lainsäätäjät eivät ole mitään valopäitä, ja siksi se ei voi myöskään kunnioittaa heitä eikä heidän säätämiään lakeja. Lakien pitää olla oikeuskäsitteen kasvattajana, mutta silloinhan niiden täytyy tarkoin noudattaa kansan vanhaa perittyä oikeuskäsitystä. Pitäkäämme huolta myöskin siitä, että todellinen lainkunnioitus ja syvä oikeudentunto omissakin riveissämme syventyy.

Johtaja Hilja Riipinen piti esitelmän aiheesta

Naisten osuus kansanliikkeessä.

Puhuja huomautti, että naiset eivät tähän asti ole paljoakaan osallistuneet kansanliikkeen toimintaan. Mutta nyt alkaa olla hetki, jolloin naisilta kysytään: nousetteko te? Teon aika on tullut. Sattuvin esimerkein puhuja totesi, kuinka juuri sosialidemokratia on naisellisuuden, äitiydellisyyden vihollinen. Sitähän todistaa kehitys punaisessa Venäjässä. Vapaussotavuonna olivat myöskin naiset tarmokkaasti mukana, ollen silloin edelläkävijöinä oikeassa naisvapauksessa. Mutta tämä saavutus velvoittaa heitä myöskin ymmärtämään asemansa. Heidän pitää nyt ratkaista asenteensa myöskin nykyajan poliittisiin kysymyksiin. Meidän lapualaisnaisten on toimittava niin, että tähän maahan saadaan mahdollisimman monta valkoista kotia. Senvuoksi on naistemme aktiivisesti seisottava lapualaismiesten rinnalla onneliisemman tulevaisuuden luomiseksi tähän maahan. Naistemme on maakunnittain ryhdyttävä järjestämään kokouksia, joissa selvää lapualaisväriä tunnustaen rohjetaan käsitellä ajan hetken polttavia poliittisia kysymyksiä".

Kahviloman jälkeen vielä jatkui yleiskeskustelu, jolloin kokouksen osanottajat pidettyjen esitelmien johdosta selvensivät toivomuksiaan kansanliikkeen toiminnan suuntaviivoista ja käytännöllisistä menettelytavoista evästyksinä johdolle, jonka puolesta myöskin tuotiin esille tähän asti tehtyjä suunnitelmia toiminnan tehostamiseksi ja rivien kokoomiseksi aktiiviseen, hyökkäävään työhön. Sen jälkeen johdon jäsen toht. Annala piti vakuuttavahenkisen, liikkeen sisäistä lujuutta painostavan lopettajaispuheen, jossa hän toivoi näidenkin katselmuspäivien olleen omiaan kokoamaan rivejämme kansanliikkeen kautta isänmaamme menestykseksi. Voimakas, täysin sydämin kaiutettu isänmaanlaulu lopetti nämän kaksipäiväiset Lapuan valtiopäivät, joiden osanottajat taas tyytyväisin mielin astuivat juniin viedäkseen kotiseuduilleen innostavat terveiset kansanliikkeen voimallisesta, lupaavasta noususta vakuutettuina siitä, että voitto on oleva meidän.

Kansalaiset.

Tehtäväkseni on annettu avata tämä Isänmaallisen Kansanliikkeen edustajakokous ja lausua arvoisat kokouksen osanottajat tervetulleiksi. Tämä talo on sulkenut seiniensä sisälle kansalaisia, tuo kenttä talon edessä on koonnut kymmeniintuhansiin kansanjoukkoja, jotka ovat sekä tämän talon suojissa että edessä olevalla kentällä tuoneet julki ajatuksia, joilla on ollut äärettömän kauaskantava merkitys maamme olemassaololle. Tällä kentällä ovat esi-isät raataneet ja taistelleet hallaa ja korvenpetoja vastaan olemassaolonsa puolesta. Tällä kentällä heinäkuun 14 p:nä 1808 voittivat suomalaiset miehet ryssän armeijan. Tuo taistelu oli alkutaistelu Suomen valtion olemassaolon puolesta. Tämän kentän kautta aukeni jääkärietappitien alkupää, joka sai nimekseen Jääkärietappi, Lapuan —Voltin—Oravaisten kautta Uumajaan. Tätä tietä kulki talvella 1916 salaa silloisen hallituksen silmien editse Saksaan sotataitoa oppimaan noin 400 nuorta miestä, jotka olivat päättäneet uhrata Isänmaalle vasta kukkaan puhjenneen nuoren elämänsä.

Tämän talon seinien sisällä ja tuossa talon edessä olevalla kentällä heinäkuun 14 p:nä 1917 lausui Etelä-Pohjanmaan kansa monituhantisena joukkona julki, että me lähdemme kivääri kädessä hakemaan tälle maalle itsenäisyyden. Silloisen juhlapuhujan kysymykseen: "Pyykki on pantu Rajajoelle itään, pysyykö se?" — jyräytti kymmentuhantinen kansanjoukko: "Pysyy" niin, että taivaankansi oli vähällä pullistua. Tämän talon suojissa vangittiin tammisunnuntaina 1918 ryssän vallaton sotilasjoukko. Tämän talon suojissa syksyllä 1929 punapaitain riisumisen jälkeen kokoontui kautta maan isänmaallisia kansalaisia, jotka tyytymättöminä oleviin oloihin ja vallitsevaan poliittiseen suuntaan panivat jyrisevän vastalauseen. Tämän talon suojissa syntyi kansanliike, jolle annettiin nimeksi Suomen Lukko, mutta jonka ohjakset uskottiin kelvottomiin käsiin, jotka olivat vähiltä viedä tämän valtavan kansanliikkeen erään puolueen palvelukseen. Samoissa käsissä, jotka olivat loihtineet esille kaikki liikehtimiset jääkäriliikkeestä alkaen, syntyi tämän talon suojissa Lapuan Liike senjälkeen, kun Suomen Lukon johtajain aie siirtää kansanliike maalaisliiton tueksi, epäonnistui.

Senjälkeen on joukko leipäpoliitikkoja ottanut taisteluasenteen kansanliikettä vastaan, tiukentaen otettaan jatkuvasti. Tämä taistelu kehittyi huippuunsa kuluneen vuoden aikana. Leipäpoliitikot olivat saaneet jalansijan maan hallituksessa. Tätä valtaa hyväkseenkäyttäen ryhtyivät he viimeiseen ponnistukseen Lapuan Liikkeen hirttämiseksi. Vallassaolevain taholta provosoitiin lukemattomista pyynnöistä huolimatta esille Ohkolan tapaus, antamalla puhelupa tuolle juutalaismarxilaiselle tohtorille. Tämä hallitusvallan esilleloihtima tapaus antoi silloiselle hallitukselle aiheen käydä koko järeällä tykistöllä Lapuan Liikkeen kimppuun. Tämän maan historiassa ei tunneta toista aikaa, joka näyttäisi, mitenkä todellakin alhaisista voimista meidän maassamme hallituksia kokoonpannaan, voimista, joiden aivoissa ei edes ole hallitusmiesaakkosiakaan, puhumatta moraalista, jolla kansan silmissä olisi säilytettävä jonkinlainen kunnioitus ministervaltikkaa kohtaan. Onko sitten ihme, jos isänmaallisesti ajatteleva kansa ryhtyy oma-aloitteiseen toimintaan. Kun valtiovalta epäonnistui yrityksessään saada lopettaa verisesti kansan liikehtiminen Mäntsälän viikon aikana, Lapuan Liikkeen johdon väliintulon kautta, niin antoi hallitus määräyksiä osan Lapuan Liikkeen johdon vangitsemiseen. Pelosta ei sentään kaikkia uskallettu vangita. Lapuan Liike lakkautettiin hallituksen mahtikäskyllä ja sen äänenkannattajain suuhun pantiin kapula. Maassa rienattiin pahemmin kuin koskaan ennen. Mäntsälän juttua tutkittaessa Turun hovioikeudessa selvisi, kuinka todellakin kataliia, ala-arvoisia, epärehellisiä keinoja valtiomahdin taholta käytettiin meidän nujertamiseksemme. Ne epäinhimilliset keinot, joita hallitus meitä vastaan käytti, eivät mahdu luetella edes yhteen nidokseenkaan, saatikka sitten yhden puheen puitteisiin. Mäntsälän jutussa kävi lopuksi siten, että alkuperäiset päällekantajat joutuivatkin vastaajien asemaan ja vastaajat lopuksi kantajain asemaan. Ennen jutun loppukäsittelyä oli hallitus monta kertaa polvillaan Mäntsälän miesten edessä, mikä myöskin osoittaa sen heikkoutta.

Mnätsälän jutun tutkimusten aikoina viime kesänä antoivat hallituksen jäsenet loistonäytteitä kunnostaan hallitusmiehinä, m.m. provosoiden esille surullisenkuuluisan Honkimäen kyyditysyrityksen. Palkkaamansa provokaattorin kautta saivatkin hallituksen jäsenet tämän onnettoman kyyditysyrityksen aikaan. Ja tätä provosoivaa tapausta hyväkseen käyttäen rautarintaman miehet aikoivat todellakin panna toimeen ennenkuulumattoman joukkoteurastuksen, käyttäen tässä teurastuksessa luvattomalla tavalla anastettuja patruunoita. Mutta kun rautarintamamiesten mielikuvituksessa syntynyttä vihollista ei hyökännytkään, niin alkoivat he ottaa kiinni maantiellä ohikulkevia rauhallisia kansalaisia ja kuljettaa heitä tilapäisesti laitettuun Honkimäen vankilaan. Kun nämä rauhalliset kansalaiset eivät tehneet vastarintaa, niin jäivät nämä joukkoteurastukseen aiotut patruunat käyttämättä. Se tapa, millä nämä patruunat suojeluskunnan varastosta besorgattiin, ei ole tapahtunut oikein ihmisyyden rajoissa. Puolustusministeri antoi määräyksen patruunain muiluttamisesta Honkimäelle. Määräyksen saaja meni makasiiniin, missä sk. patruunavarasto sijaitsi. Muiluttaja ei ottanut päällimäisiä laatikoita syystä, että patruunain päällä oli vahva tomukerros, jota aina viljamakasiinissa tulee. Senvuoksi hän veteli laatikoita pinkan välistä, ettei patruunain hävittämistä niinkään huomattaisi. Tarkoitus siis oli muiluttaa patruunat tavalla, josta käytetään vähemmän mairittelevaa sanaa.

Viime sunnuntaina Lapuan sk:n vuosikokouksessa en vielä tiennyt, kuka patruunat oli anastanut. Mutta maanantaisessa Ilkassa selostettiin, että olisin sk. kokouksessa vaatinut Jalo Lahdensuota tilille tuntemattomalla tavalla sk.-varastosta kadonneista patruunoista, vaikka minulla ei ollut aavistustakaan, kuka patruunat oli kuljettanut. Esitin vain kokouksessa, että syylliset tai syyllinen on asetettava syytteeseen, ja siihen kokous yksimielisesti yhtyi. Samassa Ilkan kirjoituksessa selittää maanvilj. Tiitu, että patruunat oli varattu vapaussodan jälkeen siltä varalta, että jos herrat tuovat maahan kuninkaan, niin näitä patruunoita käytetään silloin, luultavasti kuninkaan ja hänen hoviväkensä surmaamiseen, ja että tämän murhaajajoukon kärkimiehenä olen minä. Tällaisesta suunnittelusta ei Tiitu ole ainakaan minulle mitään maininnut, ja jos olisi maininnut, en ainakaan minä siihen joukkoon olisi ryhtynyt, vielä vähemmän kärkimieheksi. Lahdensuo taas selittää Ilkassa näiden patruunain kuuluvan liikekannallepanovarastoon ja olevan sotasaalista. Kumpainenkaan, enempää Tiitu kuin Lahdensuokaan, ei näy tietävän näiden patruunain alkuperää. Jos Ilkka olisi asiaa minulta tiedustellut, olisin selittänyt, että nämä patruunat on tuotu syksyllä 1917 saksalaisella sotalaivalla Saksasta Pietarsaaren saaristoon. Olin tätä aselaivaa vastaanottamassa ja sittemmin kuljetin patruunat Vöyriltä Lapualle. Varastoa Lapualla siirrettiin useamman kerran ja lopulta se vietiin Kustaa Lahdensuon makasiiniin. Tämä on totuus näistä patruunoista.

Mutta onko jollain yksityisellä henkilöllä oikeus jaella liikekannallepanovarastoa? Minä uskallan sitä epäillä. Ainakin jos minä olisin näitä patruunoita lii-

Jatkuu siv. 6.

Lammi.

Ballangrud

EUROOPAN PIKALUISTELUMESTARI.

Euroopan pikaluistelumestaruuskilpailuja eilen Viipurissa jatkettaessa saavutettiin seuraavat tulokset:

1,500 m.: 1) Ballangrud 2,28,2. 2) Paananen 2,29,2. 3) Vasenius 2,30. 4) Lindboe 2,37,2. 5) Blomqvist 2,37,6. 6) K. Skutnabb 2,37,8. 7) E. Päivinen 2,39,7.

10,000 m.: 1) Ballangrud 18,53,2. 2) Vasenius 19,10,9. 3) Lindboe 19,11,9. 4) Paananen 19,18,5. 5) Y. Päivinen 20,17,2. 6) K. Skutnabb 20,24,6.

Euroopan mestariksi tuli Ballangrud, joka seppelöitynä luisteli kunniakierroksen. Toiseksi tuli Vasenius, kolmanneksi Paananen, neljänneksi Lindboe.

Luistelu

Suomen kauneluistelumestaruuskilpailut eilen Helsingissä voitti naisten sarjassa Ilma Suuronen 172,9 pist. ja miesten sarjassa B. Nikkanen 313,3 pist.

Rahan arvon alentuessa, ovat ainoastaan **Kulta** ja **Hopea** säilyttäneet arvonsa.
Kannattaa siis huononakin aikana kiinnittää rahansa **KULTA-** ja **HOPEATEOKSIIN,**
joita kaikkea saatte halpuushinnoilla tunnetusta
KANTOLAN JÄLK. KULTASEPÄNLIIKKEESTÄ
Omist. **Kantonen & Matilainen.**
Turku, Eerikinkatu 8. Puh. 941. Vastap. Viklundia

Miksi Varsinais-Suomi on lapualainen?

Muistoja Lapuanliikkeen alkuajoilta.

Tilanne Varsinais-Suomessa syksyllä 1929, jolloin bolshevikien "lipunkantajat" pääsivät äkkiä punaisista paidoistaan, oli jo äärimäisen surkea ja painostava. Kansan mieliala oli ärsyttynyt, kuten muuallakin maassa, valtiovalla kykenemättömyydestä lopettaa yhäti paisuvaa punaista saastaa

Sekä valtiollisissa että kunnallisvaaleissa oli kommunisteilla huomattavan suuri kannattajajoukko, ollen useilla paikkakunnilla valtuustossa enemmistökin.

Melkein kaikki työväenyhdistykset olivat kommunisteilla miehitetyt. Ja koska kommunistit osasivat ja uskalsivat saman asian kuin sosialidemokraatit, sanoa repäisevämmin ja räikeämmin, pääsivät he muutenkin innokkaina toimitsijoina aina johtoon.

Varsinkin Turun yhdistykset, osastot ja liitot olivat niin kommunistien hallussa, etteivät vähemmän kiivaat sosialidemokraatit saaneet ääntään kuuluville muuten kuin pahaisen lehtiriepunsa "Sosialistin" kautta, jonka levikki maakunnassa ja Turussa oli paljon pienempi kuin kommunistisen, Helsingissä ilmestyvän, Työväenjärjestöjen Tiedonantajan.

Vappumielenosoitukset kävivät joka vuosi täysin neuvostolaisessa hengessä.

Osuustoiminta oli myös heidän tärkeitä työmaitaan. Siitä saatiin paljon varoja laajaa toimintaa varten. Ol. Tarmola on vieläkin heidän pesäpaikkansa. Sen henkilökunta on täysin kommunistinen, ja oli heidän pääpomonaan surullisenkuuluisa leipuri Hannes Juvonen (nyk. Petroskoissa).

Salainen valtio- ja maanpetoksellinen myyräntyö jatkui E.K:n ponnistuksista huolimatta verhotuin muodoin "täysin laillisesti". Turun lähellä olevassa Mäntysaaressa pidettiin alituisesti juhlia ja kursseja johtomiehille toimintatavoista j.n.e. Nuorisotoiminta oli myös täällä erikoisen huomion kohteena. Punaisia "partioleirejä" järjesteltiin, joiden tarkoituksena oli tuhota kaikki se, minkä lapsi oppii koulussa uskonnosta, oikeudentunnosta ja omastatunnosta.

Erikoinen sotilaskomitea oli asetettu Turkuun huolehtimaan kiihoitustyöstä asevelvollisten keskuudessa. Nuori kommunisti sai jo ennen vakinaiseen palvelukseen astumistaan koulutuksen ja ohjeet tulevaa tehtävää varten. Tämän työn tuloksina löydettiin jokaisena heidän "taistelupäivänään" runsaasti kiihoituskirjallisuutta Turussa majailevien joukko-osastojen kasarmialueilta.

Kun yhdessä komppaniassa saattoi olla esim. 4—5 täysin koulutettua miestä, saattaa arvata, että nämä vuoden verran vaikutettuaan joukossa olivat tehneet monesta itsenäisesti ajattelemaan kykenemättömästä, hiljaisesta maaseudun pojasta luokkatietoisen, bolshevistisesti ajattelevan sielun. Antimilitaristinen henki ja viha upseereita ja aliupseereita kohtaan juurtui tällöin nuoreen mieleen.

Jokaisessa työpaikassa oli soluja, jotka järjestivät hyvin organisoidun työmaaterrorin niin, ettei kunnon kansalainen ja työmies voinut työskennellä missään. Se, joka ei tunnustanut Marxin ja Leninin oppia, sai kärsiä alituista sortoa ja väkivaltaa, jollei alistunut inhoittavaan anteeksipyyntöön sakkoineen ja maksamaan suurta veroa ammattijärjestön kassoihin. Moni perheenisä olikin hädissään sen tehnyt. Lujasisuisemmat ja entiset vapaussoturit saivat taas vaeltaa paikasta toiseen, kuin koko maailman inhoamat hylkiöt.

Katkeruutta lisäsi vielä se, että useat raukkamaiset työnantajat eivät uskaltaneet ottaa muita kuin "järjestyneitä" työhönsä, peljäten kommunistien luottamusmiesten uhkailemaa lakkoa ja saartoa, vieläpä eroittivatkin jonkun valkoisen töistä, pysyäkseen hyvissä väleissä kaikkivaltiaan ammattijärjestön kanssa.

Maaseudun punaisimpia paikkoja olivat Aura, Loimaa, Vartsala ja Parainen. Esim. Aurassa toimi kymmenkunta eri yhdistystä. Loimaalla asui organisaattori, seppä Yrjö Mäkelä, joka oli S.K.N.L:n asiamies.

Urheilutoiminta liittyi läheisesti nuorisotoimintaan ja oli tyystin bolshevistisen hengen läpitunkema. T.U.L:n hajoamisen jälkeen julistautuivat urheiluseurat julkisesti kommunistisiksi. Vain pari poikkeusta sattui.

Tällainen oli silloin tilanne!

Synkäksi painoi se jokaisen isänmaataan rakastavan miehen ja naisen mielen. Eikö ole enää meille pelastusta? Ja täällä tiedettiin myös se, että muualla oli samanlaista.

Lapuan tunnetuiden tapausten jälkeen marraskuussa 1929 herättiin täälläkin. Kansalaiskokous pidettiin Turussa 8. XII, jolloin eri puolilta maakuntaa kokoontuneet miehet toivat selvästi ilmi tyytymättömyytensä nykyisiin oloihin, hyväksyen asialliset ja ankarat ponnet toimenpiteistä, joihin on heti ryhdyttävä.

Ainoaksi sorääneksi jäi, muuten yksimielisessä, Turun Sanomain päätoimittaja Urho Toivolan esitys "ainoasta mahdollisesta toimintatavasta", valistustyöstä, jota hän suositteli lääkkeeksi kommunismia vastaan. Kokous huusi puhujan äkkiä alas tuomiten ankarasti moisen ehdotuksen. Tästä kimmastuikin tämä arvon herra niin, että rupesi alusta asti hyökkäävälle kanalle herännyttä kansanliikettä vastaan. Turun Sanomat ovatkin tulleet sen jälkeen niin kuuluisaksi punaisuutensa takia, ettei sitä tarvitse enää paremmin selostaa. Turun lehdistä on ainoastaan Uusi Aura säilyttänyt alusta alkaen oikean kannan kansanliikkeeseen nähden.

Mutta Varsinais-Suomen sydän ei ollut Turku. Voimakkaimmin sykki se maakunnassa, erikoisesti Loimaan lakeuksilla, kuten vapaussotammekin aikana. Lapuanliikkeen valtuuskunnan Varsinais-Suomen edustajana oli loimaalainen maanviljelijä Erkki Perheentupa. Mainittakoon vielä Alastaron jäykät aktivistit ja Salon seudun valveutunut kansa. Jo niin varhain kuin toukokuun 4 p:nä 1930 perustettiin Varsinais-Suomen Suomen Lukon piiriosasto ja paikallisosastoja alettiin kiireisesti puuhata.

Kun maakunnan miehet olivat turhaan aikansa odottaneet hallituksen lupaamia toimenpiteitä, kuohui katkeruuden malja yli ja oma-aloitteinen puhdistustyö alkoi. Kommunistikihot ja johtomiehet napattiin kiinni mistä vain tavattiin ja lähetettiin ihannemaahansa edesauttamaan "sosialistista rakennustyötä ja maailmanvallankumousta". Pikkukihot ja innokkaat rivimiehet vietiin johonkin sopivaan paikkaan ja saatuaan maistaa vitsaa ja vannottuaan luopuvansa ikiajoiksi kommunismista, päästettiin heidät takaisin kotiinsa. Kansan viha oli niin suuri, että punaiset liputkin poltettiin tai upotettiin Loimijokeen. Kesäkuun 14 p:nä 1930 liehui Suomen lippu ensi kerran Loimaan t. y:n talolla.

Valveutuneisuutensa osoitti Varsinais-Suomi talonpoikaismarssilla, jolloin yli 1,100 maakunnan miestä autokaravaaneissa saapui Helsinkiin ja paljon halukkaita olisi vielä tullut mukaan, jos olisivat saaneet luvan.

Myöhemmästä toiminnasta mainittakoon, että Suomen Lukko sai suuren kannatuksen, ja kun se myöhemmin sulatettiin Lapuan Liike-nimiseksi järjestöksi, oli melkein joka pitäjässä sen alaosasto. Kunnanvaltuustoja ruvettiin puhdistamaan, mutta vieläkin on tällä alalla paljon työtä.

Kyydityksiin ilmoittautui Varsinais-Suomesta lähes 3,000 miestä, jotka yhä vieläkin saavat odotella pitkäveteisen oikeudenkäyntimme tuomioita teoistaan.

Mutta näistä huolimatta on toiminta ja mielet edelleen virkeinä, valvoen tarkasti tilannetta. Ei ole hyvä tulla kaikenkarvaisten ulkomaalaisten suomimustaajien tänne kommunistien asioille, eikä ole hyvä panna entisiä punakaartilaisia valvomaan lakia ja oikeutta. Sen ovat kaikille tunnetut asianajaja Georg Brantingin ja ent. lääninrikosetsivä K. B. Hillin tapaukset todistaneet.

Varsinais-Suomen jäykän ja vakaan kansan lapualaistervehdys muille maakunnille:

Olemme edelleen valmiit tarvittaessa lyömään punaisen painajaisen maahan, koska se taas yrittää nostaa päätään!

Varsinais-Suomen mies.

Kestilän Pukimo O.Y.
Turku.
Myymälä: Yliopistonkatu 26. Puh. 331
Kirjetilausosasto: Yliopistonkatu 26. Puh. 331.
Tehdas: Linnankatu 8. Puh. 1356.
Tukkuosasto ja kontiori: Linnank. 8. Puh. 2681.

SUOMEN MERILIIKETOIMISTO — SPEDITIONI-ASIOIMIS- JA LAIVANMEKRAMO KONTTORI — SPEDITIONS-AGENTUR- & SKEPPSMÄKLERI KONTOR — FINSKA SJÖFARTSBYRÅN
Turku.

TULKAA OSTAMAAN
Hyviä villatavaroita
kohtuushintaan
S. Peltosen Kutomaliike
Maariank. 6. **Turku.** Puh. 2844
HUOM.!
L.L:n paitoja varastossa.

Käsilaukkuja
Hj. Jousi
Albumi-, Salkku- ja Kotelotehtaan myymälä
Kauppiask. 9. Puh. 2946
Turku.

M. Lindblomin Jälk.
Turku, Eerikinkatu 15
Paikkakunnan suurin ja parhaiten lajiteltu varasto **leikkikaluja, pelejä, ajanvietteitä, lyhyttavaroita** y.m.

Kansanliike Varsinais-Suomessa

PIIRIN PUHEENJOHTAJA KERTOO LAKEUDEN SANALLE.

Edustajamme tapasi Isänmaallisen Kansanliikkeen valtuuskunnan jäsenen, I.K.L:n Varsinais-Suomen piirin puheenjohtajan, insinööri Yrjö R. Saarisen ja pyysi pientä pikahaastattelua hänen ajatuksistaan ja mielipiteistään kansanliikkeen viimeaikaisesta noususta erikoisesti Varsinais-Suomea silmälläpitäen.

— Varsinaissuomalaiset pääsivät, aloitti haastateltavamme, vapaussodasta v. 1918 liian helpolla. Täällä ei tajuta, mitä marxilaisuus on, eikä ainakaan tähän mennessä ole opittu ymmärtämään, että sen pyrkimyksenä on, aivan samoin kuin kommunistienkin, nykyisen yhteiskuntamuodon perinpohjainen hävittäminen. Ihmeteltävän arvovaltaisellakin taholla pyritään marxilaiset lukemaan yhteiskuntaa säilyttävään kansanainekseen.

— Aivan viime aikoina on kuitenkin ollut havaittavissa mielipiteiden valveutumista. Esiintulleet poliittiset huijaukset ovat kansalaisia opettaneet arvostamaan isänmaallista kansanliikettä, ei puoluetaktikkojen, vaan valveutuneen isänmaallisen mielen sanelemasta näkökulmasta.

— Vaikeinta tuntuu kansanliikkeen toiminta olevan Turun välittömässä ympäristössä ja Vakka-Suomessa. Puoluemieli ja yleinen penseys ovat sielvarsin syvästi **sumentaneet** kansalaislä varsin syvästi sumentaneet kansalais-

Jatkuu sivulla 4.

Kotimainen varastomme
Loppuunmyydään
suurella **hinnanalennuksella,** sillä tehtaamme tulee harjoittamaan yksinomaan vientiteollisuutta.
Muuramen Huonekalutehdas
Puh. Muurame 3 ja 15.

Kun syömälakkolaiset vapautettiin

Turun — kirjeenvaihtajamme havainnollinen muistelma

Lämpimät taisteluterveiset Lakeuden Sanan kautta kaikille kansanliikkeen kannattajille täältä Suomen Moskovasta. Valveilla ollaan täälläkin, vaikka vasta hiljakkoin saatiin kansa hereille. Maakunta kyllä on heti alusta asti ollut mukana innokkaasti aktiivisessa toiminnassa, mutta sen pääkaupunki on nukkunut.

Valtava herätys puhalsi Turun yli n.s. "nälkäviikolla" viime lokakuussa. Turussahan käsiteltiin monet kuukaudet sitä maailmankuulua "kapinajuttua", ja kun nälkälakko puhkesi sinä kuuluisana perjantaina, alkoi täälläkin kiehua. Oli innostuttavaa olla silloin mukana. Sanomalehdet olivat silloin niin kohua täynnä, ettei niistä saanut mitään selvää käsitystä tapahtumista. Kun lakko alkoi, kuittasivat punaiset lehdet, erikoisesti Turun Sanomat, uutisen ylioikaisella huomautuksella, että "tulemme suhtautumaan tähän uuteen otteeseen rauhallisuudella" j.n.e.

Kuten tunnettua, päätti hallitus toisena lakkopäivänä vapauttaa neljä miestä. Nämä panivat tällaista päätöstä vastaan ankaran vastalauseensa ja kieltäytyivät poistumasta vankilasta, ennenkuin kaikki oli vapautettu. "Vapautetut" loikoilivat alusvaatteissaan sängyssä, sillä he eivät halunneet pukeutua, peljäten jotain koirankujetta tai väkivaltaista poistamista.

Mutta Helsingistä oli tullut määräys, että miehet on heitettävä ulos, ja vankilan henkilökunta marssi miehissä kapinallisten selleihin, puki heidät, eroitteli heidän tavaransa ja raahasi heidät tavarapusseineen lopulta ulos. Susitaival harasi pitkillä ja laihoilla koivillaan kyllä ankarasti vastaan, Koivistoa taluttivat vankilan johtajat kädestä kiinnipitäen, Byströmiä ja Tavailaa piti vallan kantaa ja laskea jalat maahan vankilan portin ulkopuolelle ja sitten nostaa niskasta pystyyn ja tuupaista jääkäriluutnantti Anttoni Eonsuun syliin, joka oli vastaanottamassa portilla. — Miehet olivat kovasti pahoillaan senjohdosta, ettei kaikkia vapautettu ja ihmettelivät, että näkyy saavan sieltä vankilastakin lopputilin kouraansa ja kalossinkuvan takalaitaansa.

Kun tieto tästä iltapäivällä levisi kaupunkiin, herätti hallituksen typerä menettely suuttumuksen myrskyn ja miehet alkoivat pohtia, mitä tehdä. Kun hallitus oli kerran jo mennyt polvilleen, olisi ollut sen edun mukaista vapauttaa kohta kaikki, mutta järkikulta puuttui.

Mutta se notkistaa toisenkin kerran päättivät miehet.

Kaikki alkoivat touhuta, ja lähetystöjä matkusteli kaikkialta, sähkösanomia sateli Helsinkiin monista kokouksista, ja lakon yhä jatkuessa miesten naamat kävivät vakaviksi. Levottomuus kasvoi päivä päivältä.

Maanantai-iltana tuli myöhään yöllä tieto, että Kosola, Sario, Haglund ja Lindh on päätetty vapauttaa, mutta myös se raivostuttava sanoma, että kenraali Wallenius on jätetty, pääministerin äänen ratkaistessa, kahden myötätunnosta lakkoon yhtyneen toverinsa kanssa kuolemaan. Vaikka oli keskiyö, ehti parisataa kansalaista muutamassa minuutissa saada tiedon tästä ja autojen kanssa kiiruhtaa vankilan portille vastaan.

Vankilassa panivat vapautetut taas ankaran vastalauseensa kenraali Walleniusta kohdanneen vääryyden johdosta, mutta eivät jaksaneet enää panna vastaan. Hyvä oli kun pysyivät omilla jaloillaan.

Oli juhlallinen hetki, kun vankilan portti aukesi ja Vihtori Kosola muiden seuraamana astui ulos kansajoukon laulaessa mahtavaa vapauslauluamme "Kytösavun aukeilla mailla on kansa". Vastaanotto oli sydämellinen, vaikka kaikkia painosti kenraalin ja hänen kärsimystovereittensa kohtalo.

Kansa oli innostunut. Vielä pari tuntia sen jälkeen seisoi valtava kansanjoukko sen hotellin edustalla, johon Kosolalle tovereineen oli varattu huone, odottaen häntä palaavaksi lääkärin luota, jonne hän oli mennyt kauravelliä pitkän paaston jälkeen maistelemaan, nähdäkseen edes vilauksen tästä miehestä.

Seuraavaksi päiväksi päätettiin kokoontua Oripään kankaalle, vapaussodan aikana punaisten murhaamien sankarien muistopatsaalle, keskustelemaan tilanteesta. Mieliala oli kiihtynyt hallituksen toisen päätöksen johdosta, joka sillä näytti vihaavan Walleniusta erikoisesti. Vaikka oli kiire työaika, oli tiistaina päivällä kankaalle saapunut 39 pitäjän miehiä lähes 4,000 miestä panemaan jyrkän ja viimeisen vastalauseensa moista raakuutta vastaan. Uhkaava mieliala vallitsi tässä joukossa, ja vaivoin saivat johtajat sen lopulta rauhoittumaan ja hajaantumaan.

Yhden päivän odotammet huusivat miehet nyrkkiään puiden.

Entäpäs jos se joukko olisi lähtenyt Turkuun ? ? ?

Turkulaiset palasivat siis yksin takaisin ja menivät tervehtimään edellisenä päivänä vapautettuja. Heitä hurrattiin ja heitettiin ilmaan miesjoukossa, ja samalla päätettiin vakavasti taistella siksi, kunnes kenraalikin on vapaa.

Seuraavana päivänä, keskiviikkona, oli ilmoitettu kokous Palokunnantalolle. Oli jo kysymys tunneista, sillä vangit olivat sairaalassa jo aivan heikkoina. Sali oli aivan haljeta ihmispaljoudesta, eivätkä kaikki hetikään mahtuneet sisälle. Kokous oli arvokas ja vakava. — Aiotaanko Wallenius tovereineen todella tappaa nälkään, kyselivät ihmiset toisiltaan. Ovatko hallitusherrat niin raakalaisia, etteivät välitä mitään edes ylioikeuden päätöksestäkään? ? ?

Näin kansa kyseli.

Kokouksesta lähti lähetystö maaherran puheille, osanottajien hajaantuessa. Mutta jälelle jäi vielä joukko miehiä, jotka hetken perästä järjestyivät jonorivistöön ja lähtivät marssimaan myös maaherran asunnolle. Heti liittyi kadulta paljon muita, ja torin kulmassa olivat helsinkiläiset ylioppilaat odottamassa liittyen komppaniana toisten joukkoon. Peloittavasti ja päättäväisesti kajahti sivilipukuisista komppanioista: "Syvä iskumme on, viha voittamaton" ja "Kytösavun aukeilla ..." Pysähdyttiin maaherran asunnolle, jolloin joukon vahvuus oli jo pataljoonan suuruinen. Lähetystö oli sisällä, ja maaherra soitti heti valtioneuvostoon ilmoittaen tilanteen. Hän lähetti sanan miehille ulos, että hallitus istuu ja pohtii, kehoittaen miehiä rauhallisuuteen. Joukko lähti laulaen marssimaan Lääninsairaalan edustalle, jonne kokoontui yhä enemmän kansaa, seisahtuen pitkään rivistöön, päättäen odottaa hallituksen ainaisen pohtimisen tulosta.

Asessori Kares tuli ilmoittamaan sairaalasta, että kenraali voi hyvin ja käskee poistumaan ehdottomasti rauhallisesti. Kenraalin käskystä joukko taipui viimein lähtemään pois marssien vielä torille. Hyvänlainen rykmentti oli silloin jo mukana marssilla. Laitakaupungilla akat jo siunailivat ja laittoivat nyytejä kokoon, kun säikähtivät uutta kapinaa. Torilla joukko lopulta hajaantui laulettuaan viimeksi paljastetuin päin Maamme-laulun.

Samassa saapui tieto, että Wallenius on vapautettu yksimielisesti hallituksen istunnossa!

Hallitus oli polvillaan kolmannen kerran ja lopullisesti nöyryytettynä. Ja lakkolaiset alkoivat taas syödä ja kaikkialla iloittiin. Paitsi tietysti erinäisissä paikoissa.

Kenraalin lähtiessä lauantaina kotiinsa Helsinkiin, urheasti kaikki kärsimykset, pettymykset ja voitonsanoman vastaanottaneen puolisonsa kanssa, oli asemalle saapunut suuri joukko heitä saattamaan. Kukkia sateli, laulut kajahtelivat ja innostuneiden saattajien huiskuttaessa hyvästiään jätti juna aseman.

Kuinkas olikaan, Urho Toivoton Vilppilä?

Kun Te hommasitte Mäntsälän metelin jälkeen kansalaiskokouksia ja olitte lähetystössä presidentin luona, kerroitte lehdessänne presidentin sanoneen kenraali Walleniuksesta, että "se mies ei enää koskaan tee pahoja", ja kerroitte

SUOMEN HUOLINTA O.Y.
HELSINKI, UNIONINKATU 25. Puh. 23 597.
Haarakonttorit:
Turku — Hanko — Kotka — Viipuri
Sähköosoite: Suomenhuolinta.
Tullaus-, laivaus- y.m. huolintatehtävänne hoidetaan huolella ja asiantuntemuksella.
Lähettäkää meille laivauspaperinne ja määrätkää ulkomailta ostamanne tavarat kauttamme, niin saatte ne pian ja pienin kuljetuskustannuksin.
Pyytäkää huolintatarjouksia!

Luottamuksella

kääntyvät asiakkaamme allaolevien liikkeiden puoleen.

Haapamäen Osuuskauppa r. l.
Haapamäki.

Karstulan Osuuskauppa r. l.
Karstula.

Keuruun Osuuskauppa r. l.
Keuru.

Konginkankaan Osuuskauppa r. l.
Konginkangas.

Osuusliike Keskimaa r. l.
Jyväskylä.

Uuraisten Osuuskauppa r. l.
Uurainen.

Suojeluskuntatalojen anniskelut

Viime aikoina on ilmennyt, että anniskelu uloitetaan suojeluskuntataloihin. Tämä voinee tapahtua vain silloin kuin talon omistaa osakeyhtiö, jossa suojeluskunnalla on määräämisvalta.

Ei tarvitse paljonkaan keskustella suojeluskuntalaisten kanssa anniskeluoikeuksien uloittamisesta suojeluskuntataloihin tullakseen vakuutetuksi, että tämä katsotaan olevan periaatteellisessa ristiriidassa suojeluskunta-asian kanssa. Joskin voidaan ajatella, että voimassaolevan lain mukaan väkijuomien nauttiminen määrätyissä tapauksissa on sallittua, myönnetään kuitenkin, että puhtaasti isänmaallisen mielen ja puolustuskuntoisuuden tarkoituksiin vihitty talo ei ole se paikka, jossa voidaan anniskelua harjoittaa. Tämä käsitys juontuu siitä isänmaallisuuden ja uskonnollisuuden yhteenkuuluvaisuuden ymmärryksestä, joka erikoisesti suojeluskuntalaitoksessa on itsenäisyytemme aikana yhä selvemmin käsitetty ja kansamme tietoisuuteen sitä syvennetty . Niinpä pidetään selviönä, että siinäkin tapauksessa, että taloudellisia vaikeuksiakin on, ei suojeluskuntalaitoksen sovi lähteä niitä poistamaan niin epäilyttäviä keinoja käyttäen kuin väkijuomien anniskelut ovat. Ja on itsestään selvää, milloin anniskelun tielle lähdetään, silloin myöskin joudutaan yhä suurempien vaikeuksien ja ristiriitojen eteen.

Lottajärjestö on tekijä, joka myös on vasteenotettava. Kieltämättä siinä ja yleensä sen paikallisjärjestöissä asuu henki, joka ei vaieten voi sivuuttaa ylläsanottuja toimenpiteitä, vieläpä ovat seurauksina voittamattomat ristiriidat näitten isänmaallisten, maanpuolustustamme tukevien järjestöjen kesken. Esimerkkejä voidaan esittää. Ne ovat valitettavia, mutta kuitenkin todistuksia siitä, että lottajärjestössä tunnetaan sekä naisellinen että äidillinen vastuunalaisuus miehisen suvun ja erikoisesti isänmaan puolustajien siveellisen tason korkealla pysymiseksi. Tämän lisäksi tulevat kotien ja niitten vaimojen ja äitien arka ja pidättyvä asenne koko suojeluskuntajärjestöön nähden. Ei kukaan nainen voi vaieten katsoa miehensä tai lapsensa kulkua ja viihtymystä isänmaalliseen tehtävään vihityssä talossa, joka on aukaistu väkijuomien käytölle, eikä antaa sitä tukea kuin isänmaallisessa työssä vain nainen voi antaa. Ja mitä me sanomme koko sellaisesta puolustuskuntoisuuden kehittämisestä, johon jokapäiväisenä leipänä sisältyy virallisesti hyväksyttynä väkijuomien anniskelu. Vihollinenhan peräänty essään koettaa jättää jälkeensä väkijuomia pelastaakseen itsensä ja heikontaakseen vihollistansa! Tähän ei isänmaanpuolustajia ole kasvatettava!

Suojeluskuntajärjestö koettaa uloittaa vaikutuksensa myös lapsiin, erikoisesti poikatyön kautta. Se on ollut edistyvä työsarka. Mutta mikä on luonnollisinta kuin se, että isät ja äidit katsovat velvollisuudekseen estää poikiensa liittymistä järjestöön, jossa näin suuret vaarat piilevät joka askeleella, ja väärä miehuusihanne syövytetään heidän sieluunsa. Oppikoululaiskomppanioitten on käyvä samoin. Ei mikään koulu voi sallia oppilaittensa oleskelua piirissä, jossa väkijuomia on jo hetki saatavissa.

Ja ei ole suinkaan unhoitettava sitä, mitä anniskelu on vaikuttava kaikkeen siihen sekä aineelliseen että siveelliseen tukeen, jota isänmaallinen väki niin runsaasti rakkaalle suojeluskuntalaitokselleen itsenäisyytemme aikana on antanut.

Asianomaisten tuomiokapitulien ja suojeluskuntain yliesikunnan välillä on olemassa sopimus seurakuntapappien komentamisesta suojeluskuntien käytettäviksi. Ja laajasti ovat pappimme pyrkineet tukemaan suojeluskuntia. On aivan oikein sanottu, että suojeluskunnat ovat paljolta tulleet krkon eteisiksi. Milloin anniskelu asetetaan suojeluskuntataloihin, ei isänmaallisinkaan pappi voi olla näkemättä siinä vaaraa sekä itselleen että seurakuntalaisilleen. Ja ennenpitkää on jännitys purkautuva, mikä ei ole oleva kummankaan tähänastiseen hyvään yhteisymmäryykseen ja yhteistyöhön mitä haitallisimmin vaikuttamatta. Jos suojeluskunta katsoo voivansa menettää vakavan kristikansan myötätunnon, niin silloin se on menettänyt sen vapaussotamme aikana Ukko Malkamäelle kenraali Mannerheimin sanoman sanan: Ilman kristikansan rukouksia me emme rintamalla voi voittaakaan.

On sopivasti ja asianmukaisesti ojennettava suojeluskunnan korkeimman johdon taholta, milloin suojeluskunnissa on anniskelujen tielle lähdetty. Se tapahtukoon rakkaan isänmaamme ja suojeluskuntien menestyksen tähden.

Entä kenttäpappi.

Riippumaton velaksiantajasta ja riippumaton takaajista on odottamattomienkin menojen kohdatessa se, joka on kerännyt riittävän vararahaston.

Ellei Teillä sellaista ole, alottakaa sen kerääminen tänään.

Säästöpankit maksavat korkeimman talletuskoron.

Etelä-Pohjanmaan Säästöpankkiyhdistys

KANSANLIIKE...

Alku sivulla 3.

ten terveen harkintakyvyn. Jonkunlaista heräämistä on niilläkin seuduin kuitenkin ollut havaittavissa. Salo ympäristöineen, Aura ja Pöytyä lähipitäjineen ovat Varsinais-Suomen piirin valkeinta osaa.

— Turun kaupungissa ovat jotkut arvovaltaiset henkilöt viimeaikoina lupautuneet uhraamaan aikaansa kansanliikkeen tarkoitusperien hyväksi. Samaten on kaupungissa vihdoinkin syntynyt isänmaallisten naisten järjestynyt toiminta. Onkin välttämätöntä, että opillista sivistystä saanut kansanosa, valistunut talonpoikaisväestö ja marxilaisuudesta vapaa työväestö käsikädessä ryhtyvät nostamaan tätä maata puoluejuonittelujen loasta ja johtamaan sitä, ei puolueitten, vaan koko isänmaamme parhaaksi.

— Lopuksi tahdon huomauttaa, jatkoi haastateltavamme, että koulunuorisomme on terveesti vaistonnut nykyisen poliittisen rämettyneisyyden kestämättömyyden, ja nuortasavaltalaisten voimakkaasta agitatiosta — onhan erään muka porvarillisen lehden taholta kehoitettu koulunuorisoa epäillen suhtautumaan opettajiinsa — huolimatta säilyttänyt ehjän isänmaallisen mielen ja luonut keskuuteensa voimakkaita järjestöjä, joiden tarkoituksena on valkoisen Suomen tukeminen.

— Kunhan kansanliikkeen toiminta täälläkin saadaan asianmukaisesti järjestymään, lopetti haastateltavamme, niin rohkenen sittenkin toivoa, että Varsinais-Suomessakin löytyy sen verran isänmaallista mieltä, että sen edustama ajatussuunta täälläkin voimistuu ja saadaan tuloksia, jotka koituvat sekä oman maakuntamme hyväksi että koko isänmaamme parhaaksi.

---

myös saaneenne sen käsityksen hänen vastauksestaan, että Walleniusta odottaisi vähintäin kuolemantuomio! ?

Hovioikeus totesi m.m., että W. ei ollut mäntsäläläisten johtajia, ja paljon muuta! ?

Te raivositte hallituksen kolminkertaisen nöyryytyksen jälkeen samaa puulaakia vastaan hirmuisesti, ettei se heti vapauttanut kaikkia, vaikka aikaisemmin "suhtauduitte" ylimielisen rauhallisesti tähän uuteen otteeseen! ?

Te vaaditte silloin myös sen kauhean kapinakenraalin vapauttamista! ?

— — —

Erään lafkan johtaja täällä sai pääjohtajaltaan kirjeen pääkaupungista, jossa seisoi, että "herrat täällä hallituksessa tekevät munauksia munauksien perään".

Kiitos Teille, Sunila, Born & Kumpp., kaikesta suosiollisesta avustanne kansanliikkeen organisoimisessa.

Toivottaa **Keepee.**

— **Erkki Saarenmaa: MINUUTTIA VAILLE 12.** Poikien seikkailukirjaston 35. numerona on ilmestynyt uusi, jännittävä seikkailukertomus, jonka tekijällä jo on poikamaailmassa tunnettu nimi. Kirjassa on 2 kuvaa. Hinta sid. 15 mk. — Otavan kustantama.

Hauskoja heppuja

Pikkumuistoja lapualaisvuodelta.

Seppä Yrjö Mäkelä Loimaalta lähti ihannemaahansa täältä valkoisessa paidassa ja pyhäpuvussa. Poltti matkan varrella järjestetyssä juhlassa "jonkun punaisen riekaleen". Kirjoitti eräille uskotuille työtovereilleen Petroskoista, pyytäen lähettämään hänelle överhaalarit ja parin kenkiä, koska siellä maksavat Suomen rahassa 1,500:— ja 1,700:—. Eikä ole saatavissa kuin lakeerinahkakenkiä?

Ihannemaa tosiaan! Kertomansa mukaan Petroskoin sähkötehtaalla töissä.

Pumppumestari Nurmi, myös Loimaalta. Tilattiin puhumaan erääseen juhlaan. Sanoi puheensa lopussa näin: "Niin kauan minä kannatan kommunistikyydityksiä, kuin tämä nuppi heiluu näiden tolppien päässä. (Sanoi olevansa demokraatti ja elää Loimaalla edelleen.)

Leipuri Hannes Juvonen Turusta ilmoittaa olevansa niin suuren leipätehtaan johtajana Petroskoissa, ettei kerkiä päivässä kävelemään päästä päähän.

Onpa jo suuri herra suuressa tehtaassa!

Ent. kansaned. Kalle Kulmalta Kuusjoelta, oli ensin väärällä uralla, sähkötyömiehenä, kunnes hänen suuret kykynsä huomattiin, ja hänet asetettiin kollektiivitilan johtajaksi.

Suutari Nordlund Aurasta oppi 30 km. taipaleella 3, hänelle outoa, isänmaallista laulua: Kaunis Karjala, Isänmaalle ja Jääkärien marssin. Ilmoitti polisikuulusteluissa pitävänsä hauskoista ja opettavaisista automatkoista.

Menneitä aikoja muistelen niin mielelläni vielä. ... X.

Heinolan "pakissa"

harrastettu opiskelua pistooli taskussa.

Turun hovioikeuden toinen osasto on jatkanut lääninvankilassa suuren kommunistijutun käsittelyä. Kuulusteltavana oli etupäässä heinolaisia, joista mainittakoon seuraavat:

Konepajantyömies Urho Evald Salminen Heinolan maalaiskunnan Jyrängön kylästä oli syytteessä pakin organisaattorina toimimisesta, jäsenten värväämisestä SKNL:oon ja sotaväkeen astuvien valmentamisesta. Myönsi levittäneensä lentolehtisiä y.m. Rautasorvari Alvar Kivistö Heinolan Jyrängössä oli syytteessä samoista asioista. Pidätystilaisuudessa oli häneltä, kuten Salmiselta ja Helmiseltäkin, tavattu taskusta pistooli. Myönsi kuuluneensa opintosoluun ja levittäneensä kirjallisuutta.

Sekatyöm. Paavo Ilmari Tamminen Heinolasta oli pidätettäessä palvellut sotamiehenä PPP 3:ssa. Hän oli Kiimalaisen kanssa levitellyt sajaisia julistuksia ja hänet oli valmennettu kommunistiseen toimintaan joukkoosastossaan. Leipurin oppilas Vilho Sulo Salo, samoin Heinolasta, oli pidätetty Riihimäellä 1/KTR III:sta etsivän käyttämän tunnuksen nojalla. Hän oli saanut valmennuksen toimintaa varten joukkoosastossa. Sekatyöm. Einar Jeremias Jokinen, Hollolasta, sotamies. Hänetkin oli valmennettu toimimaan joukkoosastossa kommunismin hyväksi.

— **Helmi Salervo: KOTIEMME VAATIMATONTA KAUENUTTA.** "Kristillisen Taideseuran esitelmiä" sarjassa ilmestynyt uusi vihkonen. Tärkeä apuneuvo kotikulttuurimme kohottamiseksi nimenomaan juuri laajojen kansalaispiirien keskuudessa. Vihkosen hinta 5 mk. — Otavan kustantama.

Kirjekortti Raumalta.

Rauma on niitä maamme paikkoja, joista kansanliikkeestä ei ole juuri kuulunut. Tai on sitä kuulunutkin, mutta enimmäkseen Sosialidemokraatia kautta. Sehän on ahkerasti lainannut täkäläisen lehden kiroustuomiota kansanliikkeen yli ja on juhlallisesti vakuuttanut olevansa samaa mieltä kuin meidän puolen lehti! Onko sitten ihme, että kansanliikkeen miehiä täällä katsellaan samoin kuin lehmä uutta veräjää. Kansanliikkeen miehet olivat tämän puolen ajatuksen mukaan meikein kuin löylyn lyömiä. Tietäähän sen, kun korkiasti kunnioitettavat puolueet ovat täällä olleet kaikki kaikessa. Niitten edessä on vaivuttava tomuun ja tuhkaan.

Mutta nyt näyttää tuuli muuttuvan. Kansanliike elää nousukautta ja puolueet nähdään oikeassa, niille kylläkin epäedullisessa valossa. Epäjumalten alttarit alkavat kaatua ja ruvetaan ajattelemaan omilla aivoillaan.

Maaperä täällä on kansanliikkeelle erinomainen. Uskonnollisisänmaallinen mieliala on yleinen. Ja tätä ovat viisaasti osanneet käyttää omaksi hyväkseen korkiasti kunnioitettavat puoluemiehet. Mutta nyt se on kansanliikkeen luonnollinen lähtökohta. Monet kyllä ihmettelevät, ettäkö oikein vain isänmaa ja Jumala ovat kansanliikkeelle kaiki kaikessa?

Kuinka pimeydessä täällä ovat puolueet kansaa pitäneet, osoittaa m.m. seuraava. V. 1918 täällä oli n.s. verisunnuntai, jolloin marxilaiset teurastivat rauhallisia kansalaisia kuin karitsoja. Tästä huolimatta on marxilaisvastaista taistelua pidetty täällä — kiitos puolueitten — kuin jonain rikollisena hommana, ja kaikkialla on varsin hyvin osattu "suhtautua" marxilaisiin. Nyt kun kansanliike täällä menee omia teitään ja ajaa omia tarkoituksiaan, ovat kortit puoluemiehillä menneet vähan sekaisin, ja kaasa muistaa, että niitä tässä onkin "ymmärretty", jotka isämme ja poikamme v. 1918 kuolemaan veivät.

Nyt täällä puhaltavat raikkaat merituulet ja reivata ei ollenkaan, vaikka vielä on jonkun aikaa kryssättävä. Mutta se musta läiskä kansanliikkeen kartalla, joka Rauman päällä on ollut, on kuulemma jo otettu pois. Ja niin se sopiikin. Maailma valkenee täälläkinpäin.

Ja niistä vaaleista meinataan, että eivätkös ne ole sitä puoluemiesten ja puolueitten hommaa, joka perustuslain mukaan sanotaan niille taatuksi. Hoitakoot kukin omaa asiaansa. Pelleilköötkerran vielä puolueet vaalihommallaan ja kansanliike pitäköön vain oman suoran kurssinsa. Sen homma ei ole ainakaan nitään sirkuspelleilyä, vaan vakavaa, vastavien miesten ja naisten työtä.

Frekatti.

Lailisuusrintaman miehet sotatuvalla.

"Ilkka"-lehden y.m. vaatimukset "miehiä sk:n esikuntiin" ilmenee nyt sk:n esikuntia valittaessa. Niinpä on meille kerrottu Hämeestä, miten esim. Hauholla sattui tällainen tapaus.

Viimevuotinen sk:n esikunta oli loppuun suorittanut rahankeräyksen sk.-talon velan maksamiseksi. Onnistuneen keräyksen johdosta onkin talon velka Smk. 125,000:— nyt täysin maksettu. Tämän johdosta oli toissa sunnuntaina vapaussodan 15 v. alkamisajaksi järjestetty juhla, johon lahjoittajat oli kutsuttu. Samalla pidettiin sk:n vuosikokous, joka yksimielisesti antoi esikunnalle ja kaikille kerääjille parhaimmat kiitokset suuremmoisesta työstä sk:n hyväksi. Edelläolevan johdosta esitettiinkin, että vanha esikunta valittaisiin uudelleen. Mutta silloin eräs sk. vääpeli, joka entisen kansalaisluottamuksensa menettäneen punasotilaan kanssa hiljattain keräsi viljaa puolueelleen, esitti lippuäänestystä. Lippuäänestystä kannatti eräs hiljattain pitäjään tullut opettaja, joka tahtoo liehua joka asiassa. Kannatuksensa perusteli hän sillä, että lippuäänestys menee nopeasti. Asian jouduttamiseksi jaettiin valmiita lippuja, mutta silloinkos edellämainittu vääpeli vimmoissaan huusi: "tämä on ryssän hajua". Tuliko hänen mieleensä keräystoverinsa, vai mistä hän sai tällaisen ajatuksen.

Äänestys vei aikaa, mutta äänten lasku oli nopeasti suoritettu, sillä esitetyt viimevuotiset miehet saivat melkein kaikki äänet, nousten ne lähelle 70. Toisten saamat äänet vaihtelivat 1—10. Esikuntaan tulivat siis oikeat miehet, jotka ovat sk.-asian tähden paljon työtä ja uhrauksia tehneet. Samalla lippuäänestys antoi selvän kuvan minkä suunnan miehet ovat tähän asti ja edelleenkin maanpuolustusasiassa työtä tekemässä. **N. N.**

— **Valfrid Vasenius: ZACHARIAS TOPELIUS IHMISENÄ JA RUNOILIJANA.** Tämä — ei ainoastaan meidän oloissamme — poikkeuksellisen laaja ja arvokas elämäkertateos on valmis. Nyt ilmestyvän kuudennen osan, joka täydentävästi käsittelee Topeliuksen sanomalehtitoimintaa ja myöhempää kirjallista tuotantoa, on manalle muuttaneen tekijän käsikirjoituksesta toimittanut hänen tyttärensä, professorinrouva Herta Luther professori Yrjö Hirnin avustamana. Mahtava, monumentaalinen teos suuresta laulajasta, kertojasta, näytelmäkirjailijasta, historioitsijasta ja lasten runoilijasta saattaa laajuutensa vuoksi ensikatsauksella peloittaa, mutta kun siihen syventyy, käy se tavattoman viehättäväksi, elävöittäen kuvattavansa paremmin kuin mikään suppea katsaus koskaan voi tehdä. Teoksen hinta on 70 mk., sid. 100 mk. ja nahkaselk. 130 mk. — Otavan kustantama.

VAAKUNALAULU

Lausuttu Sinimustien juhlissa
Valkoisella viikolla 1933

SINIMUSTAT VELJET! TE VANNOKAA:
EI HUKKUA SAA TÄMÄ ISIEN MAA!
JOS HETKIN PIMEYS YLLÄTTÄÄKIN,
JOS HETKIN KILPEHEN VERTA JÄÄKIN,
SAA KIRKKAAKSI KILPI, ME TIEDÄMME SEN.
UUS PÄIVÄ ON VALKOINEN!

SINIMUSTAT VELJET! TE KUUNNELKAA:
IDÄN HURTAT ULVOO JA LOUSKUTTAA.
OLI VAPAUS OSTETTU MIEKAN TERIN.
NYT HYYPIÖT HAUTOO KOSTOA VERIN.
HE SIELUNSA AASIAN HUNNILLE MÖI,
JOKA IRVISTI MEITÄ JA LÖI.

SINIMUSTAT VELJET! TE KATSELKAA:
ON RAISKATTU INKERI ITKUJEN TAA.
TE KUULKAA: HUOKAAVAT KARJALAN KORVET,
PUNARUTTO JO VAIENSI SEN RUNOTORVET.
ON UMPEHEN ASTUTTU TARTON-TIE.
YHÄ SINNEKÖ HEIMONI VIE?

SINIMUSTAT VELJET! TE KUUNNELKAA:
TAAS NOUSTU ON, SEURATTU ON LAPUAA!
KUN SAARTELI MEIDÄT JO PUNAINEN SAASTA,
SOI KÄSKY: SE SUISTETTAKOON POIS MAASTA!
SEKÖ SUISTETTIIN? — JOKU NAUROI KAI?
NIIN. VOITON TARTTO TAAS SAL.

SINIMUSTAT VELJET! TE MUISTAKAA:
LÄPI KÄRSIMYKSIEN NOUSEE MAA.
ON PAINETTU OTSAHAN LAPUAN SANA:
ON SEISTÄVÄ ENTISTÄ ALTTIIMPANA!
VÄLIVERHO KUN LASKEE, VAIN LEPOA SE.
SOI KELLO TAAS: PAIKOILLE!

SINIMUSTAT VELJET! TE TUNTEKAA:
JO AAMUA UUTTA HENKII MAA.
EI TURHAAN RIEHUNEET VALTOJEN RIIDAT —
TAAS NOTKOISTA NOUSEVAT VIHERJÄT VIDAT,
NE AAMUN TUULIA HENKII PÄIN,
NE SUORISTAUVAT NÄIN.

SINIMUSTAT VELJET! NYT VANNOKAA:
EI HUKKUA SAA TÄMÄ ISIEN MAA!
SINIMUSTAT, VALKEAN RISTIN ALLA,
TE NOUSETTE MIEHINÄ, TAISTELEMALLA.
TE VAALITTE POHJOLAN VAAKUNAA:
SUUR-SUOMEN SE VIITOITTAA!

Vilho Viita

Valkoiset nuoret

taistelurintamaan!

"Vasta kun leijona valveutuu, loppuvi kärsimys Suomen."

Synkät ja raskaat pilvet ovat peittäneet itsenäisen Suomen taivaan, ennustaen maallemme uusia koettelemuksen aikoja. Taisteluin, kärsimyksin ja uhrauksin saavutettu vapautemme on tullut halveksituksi. Ei enää tiedetä mitään niistä ajoista, jolloin vainolainen tässä maassa mellasteli, ryösti ja tappoi, ja jolloin Suomen kansa vertavuotavana ja runneltuna jännitti jousensa, tempasi tapparansa ja kävi epätoivoiseen taisteluun vapauden puolesta väkivaltaa vastaan. Luottaen Jumalaan ja asian oikeuteen onnistui sen karkoittaa ryöstäjät ja saaliin tasaajat pois tästä maasta. Mutta ennenkuin tämä tapahtui, oli tuhansien valkoisten miesten veri virrannut taistelutantereille, joilta se edelleen huutaa meille: "Me olemme antaneet elämämme isänmaalle. Tehkää te samoin".

Nyt ei vielä ole ehtinyt yksikään miespolvi vaihtua noista ajoista ja kuitenkin on unohdettu, että vapautemme on saavutettu taisteluilla, että tuhannet ovat ne miehet, jotka sydänverensä ovat vuodattaneet tulevien sukupolvien hyväksi.

Sellainen on ollut palkka elämästä isänmaalle.

Kun viime vuosisadalla taivas oli synkkänä ja kun kansaamme koetettiin juurruttaa venäläisyyttä, syttyi täällä taistelu kansallisuuden puolesta. Silloin kysyi runoilija:

"Suottako kansani keskeen jään
raivasit maan ihanimman,
suottako suojasit suojas tään,
suottako välkytit peitses pään
keskellä taisteluvimman".

Nyt voidaan kysyä samoin. Suottako tämä kansa on vuosisatoja elänyt ja taistellut tulevaisuutensa puolesta? Suottako se on viluisena ja kärsivänä seisonut vartiossa lännen ja idän välillä? Ja turhaanko se on hurmeellaan tämän maan kamaran kostuttanut?

Kansalaiset! Me nuoret tahdomme kysyä erillämme kaikesta siitä, mikä kantaa puoluepolitiikan nimeä. Me emme tahdo sekaantua niihin päivänkysymyksiin, joissa oma etu määrää kannan. Me emme tahdo kylvää eripuraisuutta keskuuteemme kinastelemalla tuollaisista seikoista. Mutta me tahdomme asettua taistelurintamaan vanhempien rinnalle kaikkea sitä vastaan, mikä hävittää karsastamme isänmaallisuuden. Sen me tahdomme tehdä, sillä tottahan nuorella on oikeus rakastaa tätä maata yhtä paljon kuin vanhallakin.

Kautta aikojen on nuori mieli syttynyt helposti. Sitä ei ole mikään ennakkoluulo himmentänyt, vaan se on ollut altista ja uhrautuvaa ainakin silloin, kun isänmaa on sitä kutsunut. Tällä hetkellä kaikuu kautta Suomen niemen huuto: Isänmaa on vaarassa! Sen itsenäisyyttä koetetaan hävittää! Vapaussankarien muistoa häväistään! Järjestäytykää taistelurintamaan valkoisen ja lujan Suomen tulevaisuuden puolesta, joka jo kerran luultiin luoduksi, mutta jossa luulossa katkerasti petyttiin!

Isänmaalliset nuoret! Tuo taisteluhuuto kuuluu myös meille. Se kuuluu kaikille niille, joissa leimuaa isänmaallinen tuli kirkkaana ja voimakkaana. Nouskaamme taisteluun muistaen valaa: "Isänmaani onnen ja menestyksen puolesta taistelen kuolemaani asti". Ja viekäämme terveiset tovereillemme, pudistakaamme uneliaisuus heidän silmistään ja sytyttäkäämme heihinkin isänmaallinen tuli! Silloin vasta voimme valoisasti katsoa tulevaisuuteen, joka tällä hetkellä niin synkältä ja uhkaavalta näyttää.

"Vasta kun leijona valveutuu,
loppuvi kärsimys Suomen;
kun ken kansoa halveksuu,
sortuvi niin kuni juureton puu,
silloin on Suomessa huomen".

Ja kun me taisteluun lähdemme ja elämämme isänmaalle vannomme antavamme, muistakaamme silloin, ettei mikään uhri ole sille liian kallis. Ja niinkuin esi-isämme ovat erikoisesti raskaina aikoina kääntäneet katseensa Jumalan puoleen, niin tulee meidänkin nyt tehdä. Rukoilkaamme, että Luoja johdattaisi meitä toimimaan kaikessa rakkaan isänmaamme parhaaksi ja että Hän sallisi todella valkoisen Suomen huomenen pian sarastaa. Tämä olkoon korkein päämäärä meillä nuorilla, jotka vanhempien riveihin olemme alkaneessa taistelussa liittyneet. Rukoilkaamme myöskin, että meillä olisi voimaa herättää koko Suomen nuoriso, joka osittain vielä nukkuu silmässään sama hämärä, mikä niin suuren osan vanhemmistakin on saanut valtoihinsa.

Valkoiset nuoret! Isänmaa kutsuu meitä työhön ja taisteluun!!!!

Ilkka.

Helsingin yliopiston

SUOMALAISTAMISTA VAADITAAN TAAS — KUTEN TULEEKIN.

Helsingin vanhalla ylioppilastalolla oli eilen yleinen kokous yliopiston suomalaistamisesta. Kokouksessa hyväksyttiin ponnet, joiden mukaan 1) kokous kehoitti hallitusta luopumaan suunnitelmistaan järjestää yliopiston kieliolot konsistorin ja kanslerin ehdotusten mukaisesti, koska ne eivät johda täysin suomalaiseen valtionyliopistoon, 2) hallitusta kehoitettiin tänä keväänä valmistamaan eduskuntaesityksen yliopiston muuttamisesta puhtaasti suomalaiseksi laitokseksi, koska sen tehtävänä on nimenomaan palvella maan sivistyksellisiä ja valtakunnallisia tarpeita.

Oulun Pyrinnön

KANSALLISISSA SUORITETTIIN LAUANTAINA SEURAAVAT OTTELUT:

Kärpässarjassa: E. Seppälä, S U.—U. Savilaakso, OP. 3.16. V. Perttunen, Veitsil. Vastus—J. Häikiö, OP. 3—0. M. Angeria, OP.—V. Moilanen, OP. 3—0. Perttunen—Savilaakso, 0.15. Moilanen—Seppälä, 2—1. Häikiö—Angeria 3—0. Sarjassa 61 kg.: V. Terenius, Härmän Kunto—L. Hannula, Veits. Vastus, 6.24. P. Sundelin, Kaj. Kip.—O. Salilaakso, OP. 3.29. V. Uksila, OP.—A. Häikiö, OP. 7.53. Terenius—P. Lehto, PP. 1.58. Sundelin—Hannula, 3—0. Häikiö—Savilaakso, 11.05. Sarjassa 66 kg.: E. Haapanen, OP.—A. Tynjälä, Lap. Virk. 5.27. I. Tauriainen, VV.—S. Kaunismaa, 2.01. A. Reini, Vaasan Voima-Veikot—J. Ala-Ranta, Ilm. Kis., 3—0. Hieno ottelu. E. Haapanen, OP.—K. Korkala, OP. 3—0. I. Tauriainen—Tynjälä, 3.35. Reini—Kaunismaa, 2.58. Sarjassa 72 kg.: M. Häikiö, OP.—H. Moilanen, OP., 3—0. V. Keijanen, OP.—T. Laine, Kaj. Kip. 2.10. Sarjassa 79 kg.: J. Venäläinen, OP.—A. Lämsä, OP., 8.41. E. Lammi, HKV.—A. Hooberg, Rov. VPK:n Voim., 3—0. Lämsä—Vakkolainen, 3—0. Venäläinen—Hooberg, 6.05. Lammi—Kallio, 4.20. Sarjassa yli 79 kg.: A. Ollikainen—J. Karppinen, OP. 1.14.

Lopputuloksia eilen emme onnistuneet saamaan lehtemme myöhäisen ajan takia.

Jääpallo

Eilen pelattiin jääpallon sarjaottelua Turussa ja Helsingissä. Molemmissa voittivat viipurilaiset joukkueet.

Varkauden Palloseura voitti Varkaudessa välierän Lappeenrannan Palloilijoita vastaan 2—0 ja Vaasassa voitti Porvoon Akilles Vaasan Palloseuran 3—1.

ILMAJOKI

VOITTI LEHTEMME KIERTOPALKINNON

E.-P.-piirin mestarit A. Krankkala, O. Seppälä, A. Ranta, J. Pietilä, A. Pikkusaari, K. Luukko ja A. Nummela.

E.-P. piirin painimestaruuskilpailut kreikkal.-roomal. painissa pidettiin lauantaina ja eilen Seinäjoen Urheilijain järjestäminä. Kilpailuihin ilmoittautui 76 miestä, mutta osallistui lopullisesti 59. Kilpailut sujuivat hyvin, ottelut yleensä ripeitä. Mestaruudet alkavat olla tässä piirissä nyt lujassa. Esim. 66:ssa oli kokonaista 17 miestä ja suuri osa sellaisia, jotka eivät helpolla hartioitaan kasta. Yllätyksiäkin sattui, mutta mestaruudet menivät kuitenkin oikeille miehille. O. Soinin työ oli voimaperäistä ja oli hänen häviönsä Ilmajoen Rannalle ehkä suurin yllätys, ratkaisten tämä samalla lehtemme palkinnon kohtalon. R. on aina osoittautunut yllätysmieheksi. Ajan vähyyden vuoksi emme ehdi enempää puuttumaan mestaruuskilpailujen eri otteluihin sen lähemmin kuin alla seuraa.

Lauantain ottelut:

Sarjassa 56 kg.: V. Vainio, Ylistaron Veikot—A. Saarikoski, Seinäj. Urh. 0,31. J. Kure, Ilm. Kis.—U. Hirvilammi, Ylist. Uurt. 2.26, A. Krankkala, Kyr. Voima—S. Leppilahti, Nurmon Jymy, 2,32. E. Hjelt, Lap. Virkiä—L. Saarikoski, Nurm. Jymy, 3—0. Sarjassa 61 kg.: T. Martikkala, Nurmon Jymy—E. Kangasmäki, Sein. Urh., 3—0. A. Soini, Nurm. Jymy—V. Ilkka, Lap. Virkiä, 7.55. N. Penttilä, Nurm. Jymy—P. Viitasaari, Ilm. Kis., 2.11. O. Seppälä, Sein. Urh.—R. Laine, Ilm. Kis., 3—0. V. Salmi, Sein. Urh.—Y. Latvatalo, Kyr. Voima, 1.09. V. Ilkka, LV.—Laine, IK. 8.25. Sarjassa 66 kg.: L. Filppula, Kyr. Voima—E. Koivuluoma, Ilm. Kis. 0.52. Y. Vähämäki, Ilm. Kis.—J. Salmi, Sein. Urh. 1.10. V. Viemerö, Kyrön Voima—J. Kujala, Sein. Urh. 1.08. T. Rinta-Toppari, Ylist. Uurt.—E. Koivuluoma, Ilm. Kis. 8.22. Y. Vähämäki, IK.—L. Filppula KV., 2—1. A. Keisala—J. Salmi, 3.23. O. Soini, Nurm. Jymy—A. Keisala, Lap. Virk. 3—0. J. Ylinen, Nurm. Jymy—A. Leppänen, SU. 4.34. E. Hahne Ylist. Veikot—E. Suortti, Vaasan Voima-Veikot, 2.48. A. Ranta, Ilm. Kis.—P. Hautamaa, Nurm. Jymy, 1.45. M. Ahde, Lap. Virk.—T. Virta, Ylist. Veikot, 3—0. Rinta-Toppari—Koivulammi, 8.22. Vähämäki—Vilppula, 2—1, Keisala—Salmi, 3.23. Soini—Viemerö 2—1. Hahne—Leppänen, luovutti. Ylinen—Kujala, 1.15. Hautamaa—Suortti, 10.01. Ranta—Virta, 7.41. Sarjassa 72 kg.: J. Pietilä, Ilm. Kis.—J. Heinonen, Kyr. Voima, 0.33. T. Härsilä, Nurm. Jymy—V. Keisala, Lap. Virk. 3—0. J. Hautamaa—A. Lindala, Ilm. Kis., 4.01. Sarjassa 79 kg.: J. Jussero, Ylist. Veikot—F. Peräkorpi, Ilm. Kis. 3.16. J. Näpärä, Ilm. Kis.—A. Hautalammi, Ylist. Veikot, 3—0. A. Pikkusaari, Lap. Virk—V. Heimo, Kyr. Voima, 2.47. J. Filppula, Kyr. Voima—A. Kaunismäki, Nurmon Jymy, 8.24. Sarjassa 87 kg.: M. Reinikka, Ilm. Kis.—M. Lahti, Kyr. Voima, 3.16. K. Luukko, Nurmon Jymy—V. Kamppinen, Kyr. Voima, 1.40. Sarjassa yli 87 kg.: A. Nummela, VVV—O. Tuisku, Jalasj. Jalas, 2—1. A. Yrjänäinen, VVV—O. Haapamäki, Lap. Virkiä, 3—0.

Sunnuntaina päivällä suoritetut ottelut:

Sarjassa 56 kg.: Kure—A. Saarikoski, 8.02. Vainio—Hirvilammi, 3.25. Krankkala—L. Saarikoski, 6.08. Sarjassa 61 kg.: Soini—Martikkala, 4.05. Ilkka—Kangasmäki, 2.30. Laine—Penttilä, 7.17. Seppälä—Viitasaari, 9.45. Martikkala—Salmi, 4.26. Soini—Penttilä, 9.08. Sarjassa 66 kg.: Ahde—Rinta-Toppari, 8.10. Filppula—Keisala, 2—1. Soini—Vähämki, 2—1, Ylinen—Viemerö, 55 sek. Viemerö loukkaantui. Hautamaa—Hahne, 7.30. Ranta—Ahde, 2.55. Filppula—Ronta-Toppari, 7.30. Vähämäki—Keisala, luovutusvoitto, Keisala loukkaantui. Soini—Hahne, 5.10. Ylinen—Hautamaa, 1.55. Heinonen—Katila, Sein. Urh. 5.00. Pietilä—Keisala, 3.25. Härsilä—Lindala, 11.06. Sarjassa 79 kg.: Laine—Peräkorpi, 7.02. Jussero—Näpärä, 3—0. Hautalammi—Heimo, kumpaisellekin 3 miinusta, kolmen varoituksen jälkeen. Pikkusaari—Kaunismäki, 48 sek. Sarjassa 87 kg.: Reinikka—Kamppinen, 2—1. Luukko—Lahti, 3—0. Sarjassa yli 87 kg.: Tuisku—Yrjänäinen, 2.10. Nummela—Haapamäki, 2.10.

Loppupainien ottelut.

Sarjassa 56 kg.: Hjelt—Vainio 5,20. Krankkala—Kure 40 sek. Hjelt—Kure 11,59. Krankkala—Vainio 33 sek. Krankkala—Hjelt 3—0. Kure—Vainio 9,10. Sarjassa 61 kg.: Martikkala—Salmi 4,26. Soini—Penttilä 9,08. Laine—Ilkka 8,25. Seppälä—Martikkala 42 sek. Soini—Salmi 37 sek. Soini—Laine 1,37. Seppälä—Soini 2—1. Sarjassa 66 kg.: Filppula—Ranta 1,30. Vähämäki—Ahde 2—1. Soini—Ylinen 1,40. Ranta—Vähämäki 1,47. Soini—Filppula 2—1. Ranta—Ylinen 10,44. Ranta—Soini 5,22. Sarjassa 72 kg.: Pietilä—Katila 2—1. Heinonen—Härsilä 3—0. Pietilä—Härsilä 9,18. Sarjassa 79 kg.: Pikkusaari—Jussero 2—1. Pikkusaari—Laine 2,52. Jussero—Filppula, luovutus. Laine—Näpärä 2,16. Jussero—Laine 3—0. Sarjassa yli 87 kg.: Nummela—Yrjänäinen 4,59.

Palkinnot jakautuivat:

Sarja alle 56 kg.:

1) A. Krankkala, Kyrön Voima (mestari) 1 — p.
2) E. Hjelt, Lapuan Virkiä 4 — p.
3) J. Kure, Ilmaj. Kisailijat 6 — p.

Yhteisvoimin yhteistyöhön!

Liittykää jäseneksemme ja tehkää ostoksenne omasta liikkeestänne!

Nurmon Osuuskauppa r. l.
Nurmo

Kuortaneen Osuuskauppa r. l.
Kuortane

Kauhajoen Osuuskauppa r. l.
Kauhajoki

Peräseinäjoen Osuuskauppa r. l.
Peräseinäjoki

Ilmajoen Osuuskauppa r. l.
Ilmajoki

Erikoisvalmisteet ovat:

LAIVARAKENNUKSET,
LAIVAKORJAUKSET,
NOSTURIT,
KULJETUSLAITTEET,
KESKIPAKOISPUMPUT,
BETONINSEKOITTAJAT,
KÖYSITEHTAAN VALMISTEET.

A. B. Crichton-Vulcan O. Y.

TURKU.

ISÄNMAAN ETU

VAATII SUURTELAKAN SIJOITTAMISTA LAIVASTON LUONNOLLISEEN PÄÄTEKOHTAAN SODAN AIKANA.

Kysymys suurtelakan aikaansaamisesta maahamme on ollut jo pitemmän aikaa päiväjärjestyksessä, ja vain paikkakysymys on ollut riidanalainen. Helsinkiläiset tietysti tahtovat sen sinne, mutta seuraavassa haastattelussa osoittaa Turun kaupunginjohtaja, maisteri Arvi Hällfors vakuuttavasti, että suurtelakan luonnollinen ja ainoa oikea paikka on Turku. Auliisti suostui hän antamaan selonteon niistä näkökohdista, joiden tulee ratkaista suurtelakan paikan.

Arvi Hällfors.

Telakkakysymystä käsiteltäessä on huomiota jouduttu kiinnittämään seuraaviin näkökohtiin: puolustuspoliittisiin, liikennepoliittisiin, telakkateknillisiin ja lopuksi työttömyyskysymykseen.

Mitä lähinnä puolustuspoliittisiin näkökohtiin tulee, on nyttemmin siinä käsitys jo täysin vakiintunut. Puolustuslaitoksen on asetuttu yksimielisesti sille kannalle, että suurtelakan paikaksi on määrättävä Turku, koska tämä tulee olemaan sodan aikana laivaston päätukikohta.

Helsingissä Suomenlinnassa olevalla telakalla voidaan jo korjata sellaiset pienemmät viat, jotka yleensä niin lähellä taistelulinjaa on korjattavissa. Maanpuolustuksen kannalta erittäin tärkeä näkökohta on se, että maamme tuskin voi toivoa muiden maiden laivastotukea, ellei meillä ole riittävän suuri telakka taistelulinjan ulkopuolella avosataman ääressä. Myöskin sodanaikaisen kauppamerenkulun kannalta telakan sijoittaminen Turkuun on välttämättömyys, koska koko kauppamerenkulkumme tulee sodan sattuessa suuntautumaan Turusta ja muista Pohjanlahden satamista Ruotsiin ja tällä alueella senvuoksi tulee sijaita telakka, jossa kauppalaivaston ja sitä vartioivan sotalaivaston mahdolliset vauriot korjataan.

Kauppapoliittisiin näkökohtiin nähden on Turkua puoltavana seikkana pidetty sitä, että Turun satama voidaan pitää avoinna kovimpinakin talvina. Sitävastoin Helsingin satama voi olla vieläpä 3 kuukautta ja enemmänkin suljettuna, jona aikana siellä olevaa telakaa ei voida käyttää. Talvilaivaliikenteessä sattuu usein häiriöitä ja haaksirikkoja, joiden vuoksi telakan sijaitseminen avosataman ääressä on välttämätöntä. Suurtelakan sijoittamisen puolesta Helsinkiin on sitävastoin katsottu puhuvan sen seikan, että virallisen tilaston mukaan kauppamerenkulustamme n. 70 % suuntautuu Suomenlahdelle ja n. 30 % Pohjanlahdelle. Nyttemmin on kuitenkin ins. V. E. T. Grönroos ottanut tutkiakseen tämän tilaston ja huomauttanut, että tilasto osoittaa vain, kuinka monta laivaa on tulliselvitelty eri satamissa. Siten tilastossa voi sama laiva, joka on esim. vuoroliikenteessä, esiintyä useita kymmeniäkin kertoja, samoin laiva, joka poikkeaa eri satamiin esim. Suomenlahden rannalla, esiintyä jokaisessa uutena tilastoa lisäävänä laivana. Telakoimistarpeen kannalta saa sama laiva esiintyä tilastossa vain yhden kerran. Insinööri Grönroos on täten muodostanut uudeleen tilaston ja tämän perusteella osoittanut, että maamme kokonaisliikenne voi paremmin käyttää telakoimispaikkana Turkua kuin Helsinkiä. Sitäpaitsi länteen suuntautuva liikenne käyttää suurempia laivoja, joten suurtelakan oikea paikka tältäkin kannalta on Turku.

Kauppamerenkulkumme kannalta asiaa harkittaessa on vähitellen tullut uusi näkökohta, joka ehdottomasti näyttää puhuvan Turun puolesta. Kauppalaivastommehan on jo nyt niin suuri, ettei yksi telakka ehdi valmistaa korjausmahdollisuuksia muuta kuin kork. 40 % kauppalaivastosta. Kun vuotuiset kauppalaivaston korjauskustannukset nousevat kymmeniinmiljooniin markkoihin, on tärkeän pää pääomien säästämiseksi kotimaahan sekä työmahdollisuuksien lisäämiseksi että nyt rakennetaan kokonaan uusi telakka, kuin että Hietalahden telakkaa hiukan laajennetaan. Viimemainittu toimenpidehän ei lisää telakoitavien laivojen lukumäärää, vaan tekee vain mahdolliseksi telakoida suurempia laivoja pienempien kustannuksella.

Molempien kilpailevien telakoiden teknillisiä etuja ja varjopuolia tarkastettaessa, ovat asiantuntijat yleensä asettaneet Turun telakan Helsingin edelle. Helsingin telakan laajentamismahdollisuudet ovat varsin rajoitetut, jotavastoin Turussa voidaan sitä laajentaa mielin määrin. Pääsy Turun telakkaan on suora, jotavastoin Hietalahden telakka sijaitsee ahtaan altaan pohjassa, jossa laivojen on vaikea kääntää telakkaan viemistä varten. Varjopuolena Turun telakalle on pidetty sitä, että se tulee sijaitsemaan n. 700 metrin päässä konepajasta. Kun telakan ja konepajan välille rakennetaan ensiluokkainen viertotie ja tarpeen vaatiessa rautatiekin, ovat asiantuntijat kuitenkin katsoneet, ettei tämä seikka sanottavia merkitse. Useimmat Itämeren rannalla sijaitsevat telakat ovat paljoa epäedullisemmassa asemassa konepajoihin nähden. Teknillisessä suhteessa tärkeintä sittenkin on, että Turun telakka tulee sijaitsemaan maamme verrattomasti parhaimman laivaveistämön ja konepajan vieressä, joka nyttemmin kykenee rakentamaan aina 10,000 tonnin kantoisia kauppa-aluksia.

On tahdottu kieltää, ettei työttömyyskysymyksen pitäisi antaa vaikuttaa nyt kyseessä olevaan asian ratkaisuun. Huomattava kuitenkin on, että sijoitettaessa julkisia pääomia tänä vaikeana pulakautena, on pidettävä huolta mikäli mahdollista siitä, että käytettävät pääomat varaavat mahdollisimman paljon töitä. Tältä kannalta asiaa tarkastettaessa ei kukaan ole tahtonut kieltää Turun telakkatyön suorittaminen on ehdottomasti edullisempi kuin Helsingin.

Lopuksi katson syytä olevan huomauttaa, että Turun kaupunki katsoo asiaa pääasiassa juuri työttömyyskysymyksen kannalta, suostuessaan uhraamaan aina 8 milj. markkaa työn suorittamiseen. Pula-ajan jatkuminen on johtanut siihen, että tuottavat varatyöt alkavat kaupungissa loppua. Telakan rakentaminen on sentään valtakunnan yleisen edun tärkeä ja sikäli tuotannollinen, että se valmistuttuaankin lisää työmahdollisuuksia paikkakunnalla.

Sarja alle 61 kg.:

1) O. Seppälä, Seinäjoen Urheilijat (mestari) 2 — p.
2) A. Soini, Nurmon Jymy 6 — p.
3) R. Laine, Ilmaj. Kisailijat 6 — p.

Sarja alle 66 kg.:

1) A. Ranta, Ilmaj. Kisailijat (mestari) 3 — p.
2) J. Ylinen, Nurmon Jymy 6 — p.
3) O. Soini, Nurmon Jymy 7 — p.

Sarja alle 72 kg.:

1) J. Pietilä, Ilmaj. Kisailijat (mestari) 1 — p.
2) J. Heinonen, Kyrön Voima 4 — p.
3) T. Härsilä, Nurmon Jymy 7 — p.

Sarja alle 79 kg.:

1) A. Pikkusaari, Lapuan Virkiä (mestari) 1 — p.
2) J. Jussero, Ylistaron Veikot 4 — p.
3) N. Laine, Vaasan Voima-Veikot 6 — p.

Sarja alle 87 kg.:

1) K. Luukko, Nurmon Jymy (mestari) 1 — p.
2) M. Reinikka, Ilm. Kis. 4 — p.
3) V. Kamppinen, Kyrön Voima 5 — p

Sarja yli 87 kg.:

1) A. Nummela, Vaasan Voima-Veikot (mestari) 1 — p.
2) A. Tuisku, Jalasjärven Jalas 2 — p.
3) A. Yrjänäinen, Vaasan Voima-Veikot 7 — p.

Seuramestaruus,

mihin lehtemme on lahjoittanut kiertopalkinnon, meni Ilmajoen Kisailijoille 10 pisteellä. Nurmon Jymy tuli toiseksi 9 p., Kyrön Voima kolmanneksi 6 p. 4:s Vaasan Voima-Veikot 6 p. 5:s Lapuan Virkiä 5 p. 6:s Seinäjoen Urheilijat 3 p 7:s Ylistaron Veikot 2 p. 8:s Jalasjärven Jalas 2 p.

VÄINÄMÖINEN.

Sydämeni ...

Jatko 2:lta sivulta.

kutellut, niin minun kinttuihini olisi heti pantu hilut ja tuomio olisi tullut raskaimman jälkeen, varsinkin kun patruunat olivat sellaisia, että niillä ampuminen oli vaarallista. Ne nim. olivat konekivääriä varten. Kuka on vastuussa niiden mahdollisesti aiheuttamista tapaturmista? Honkimäen sodan aikana pimitti näitä patruunoita kaksi Honkimäen henkikaartiin kuuluvaa kauhavalaista isäntämiestä, kumpikin laatikon. Toinen heistä kuuluu Kauhavan sk:n esikuntaan ja toinen on kunnallislautakunnan esimies. Nämä isäntämiehet eivät lupaa luovuttaa anastamiaan patruunoita liikekannallepanovarastoon. Tämä patruunajuttu muuten on kaiketikin sotasalaisuuksien paljastamista, ja mahdollisesti minä saan vielä vastata näistä paljastuksistani oikeuden edessä.

Tämän laillisuusmiesten toimeenpaneman sodan loputtua näyteltiin tuossa tämän talon edustalla olevalla kentällä ilveilynäytelmä kansalaiskokouksen hahmossa. Ilkka ilmoitti siinä olleen laillisuusmiehiä koolla aina 14,000 henkeen, mutta todellisuudessa heitä oli vain 2,500 —3,000 henkeä, ja niistäkin toinen puoli laillisuusmiesten ystäviä, kommunisteja ja suuri joukko myöskin meikäläisiä. Kokouksen meno oli ollut ilveilyä alusta loppuun saakka. Ensiksikin oli nämä laillisuusmiehet ystävineen ympäröinyt Helsingistä heidän turvakseen tilattu 100-kuntamiehinen poliisikomennuskunta, joka oli varustettu konepistooleilla, pampuilla, taskuaseilla y.m. aseistuksella. Kokoukselle oli edeltäpäin jaettu puhevuorot, ja muille kuin valituille ei puhevuoroja annettu pyynnöistä huolimatta. Puhevuorojen käyttäjät parjasivat mitä siivottomimmalla tavalla varsinkin pappeja, opettajia ja herännyttä kansaa, varsinkin Lapuan Liikkeeseen kuuluvia. Olipa toisinajattelevia uhattu suorastaan nyrkilläkin. Kokouksen jälkipäivinä seurasi virkamiehiin kohdistettu ajojahti: armotta ajettiin pois jokainen virkamies, joka ei kuulunut laillisuusmiehiin. Tässä ennenkuulumattomassa ajojahdissa osaksi onnistuttiinkin. Tehkääpä joskus mustiinne luettelo niistä henkilöistä, joita viime kevään ja kesän kuluessa hallituksen tahtikäskyllä on eroitettu esim. valtion virasta. Siihen luetteloon kuuluu sk. piiripäällikköjä, jotka hovioikeus syyttömänä on edesvastuusta vapauttanut, aluejapaikallispäällikköjä, nimismiehiä, poliisimiehiä y.m. Se luettelo ei ole suinkaan lyhyt. Nämä y.m. toimenpiteet olivat punaisten joukkojen suoranaista riemukulkua punaisilla päivillä Lapualla, päivillä, jotka eivät, sen takaan, saa toistua.

Tällaista pirullista peliä tukemassa olivat hallituksen jäsenet, ollen siinä jopa itsekin mukana. Kuvaavana esimerkkinä hallituksen barbaarimaisesta menettelystä tulkoon tässä mainituksi, että kun samoihin aikoihin Lapuan Liikkeen miehiä oli kutsuttu kokoukseen tähän samaan huoneeseen, niin kokous hallituksen määräyksestä hajoitettiin. Tällaisella ennenkuulumattoman tyrannimaisella tavalla hallittiin Suomen kansaa suurin osa vuotta 1932. Eikä uskaltanut rauhallinen kansalainen panna edes vastalausetta tällaista rienausta vastaan. Jos sen teki, teljettiin hänet kostoksi virumaan vankikomeroon kuukausiksi, jopa vuosiksikin. Sanomalehdet, jotka uskalsivat kirjoittaa tällaista helvetillistä menoa vastaan, lakkautettiin. Vankilasta kotiin palaava mies kiellettiin hallituksen määräyksestä kättämästä häntä vastaanottamaan kokoontuneita kotikuntalaisia. Meillä kirjoitellaan moittivassa äänilajissa tämäntapaisesta komennosta itäisessä naapurimaassa. Mutta minä uskallan epäillä, tokkopa se sentään on niin kurisstavaa laatua valtiomahdin taholta kuin mitä se meillä on viime vuonna ollut. Tämä on sitä kansanvaltaa. Ihmetellä täytyy, että näin saa tapahtua kansanvaltaisessa, sivistyneessä maassa.

Tämä on ollut niin katkeraa vihankylvöä kansan sydämiin, että kuluu pitkät ajat ennenkuin se sieltä on juurineen poiskitketty. Kylvetty viha ei lopu ennenkuin puoluevalta on maassa murskattu ja kommunistit ja marxilaiset tehty vaarattomiksi. Kansanliikkeen miehet laskevat sotahaarniskan hartioiltaan vasta sitten, kun he näkevät uudella vaalitavalla eduskuntaan valittavan sellaisia miehiä, jotka ovat vapaat omanedun tavoittelusta ja puolueista ja joitten päämääränä on tämän maan ja sen kansan yhteinen etu ja yhteinen onni, kun he näkevät maan hallituksessa parhaat miehet, jotka kykenevät hoitamaan tentävänsä siinä valmiina syrjäyttämään omat etunsa yhteisen edun tieltä, ja vihdoin, kun he näkevät valtakunnan päämiehen paikalla miehen, joka ei ole puoluemielen sokaisema, vaan johon kansa yksimielisesti luottaa. Vasta silloin asettuvat kansanliikkeen, Lapuan Liikkeen, miehet työskentelemään kukin sarallaan, mutta ollen siinäkin varticpaikallaan.

Teistä ehkä moni ajattelee, ettei tällainen puhe sovi Isänmaallisen Kansanliikkeen edustajakokouksen avajaispuheeksi. Mutta minä en saa tällä hetkellä sydämestäni kokoon muunlaista puhetta, sillä minun sydämeni vuotaa verta tämän kelvottomasti hoidetun Isänmaan tähden.

Lapua 5. 2. 1933.

Paulig alentanut

paahdetun kahvin hintoja 2—4 markalla.

Kuten jo lehdessämme kerroimme, suoritettiin Pauligin kahvinjalostustehtaassa äskettäin perinpohjainen uudistus. Kuullessaan uusista nerokkaista koneista ja parannetuista laaduista, emännät arvatenkin luulivat hintojen kohoavan. Nyt on kuitenkin tapahtunut päinvastoin! Se johtuu uusien koneiden odotettua suuremmasta tehokkuudesta sekä lisääntyneestä menekistä. Lisäksi on raakakahvin hankinnat voitu tehdä edullisemmin. Näiden syiden perusteella kauppiaiden kanssa voitiin tehdä edullisempia myyntisopimuksia. Kaikesta tästä on ollut seurauksena, että kauppiaat voivat huojistaa hintojaan huomattavasti sen mukaan kuin he ennättävät saada varastoihinsa huokeampaa kahvia. Kun paremmat laadut ovat alentuneet enemmän, voivat kuluttajat nyt siirtyä parempiin sekoituksiin ilman että kahvimenot lisääntyvät.

Nykyisenä aikana usean markan alennus kahvikilon hinnassa merkitsee lukemattomille perheille tervetullutta säästöä, eritoten kun kysymys on niin huomattavassa kulutusartikkelista kuin kahvista.

— **Pekka Kalervo: TAHDOTKO MENESTYÄ.** Itsekasvatus- ja elämänohjeita sisältävä nuorisokirja, jota käytetään m.m. kansakoulun jatkoluokilla lukukirjana siveysopin opetuksessa. Kirjoittaja esittää sanottavansa runsain, pääasiassa historiallisista henkilöistä ja tapahtumista lainatuin, eetillisesti vaikuttavin esimerkein. Kirjasta on nyt ilmestynyt kolmas, täydennetty painos. Hinta 6 mk., sid. 9 mk. — Otavan kustantama.

1 L. RAVINTOLA KESKUS
Seinäjoki, Valtienk. 15
Puhelin 201
Täydelliset anniskeluoikeudet.

ATERIOIKAA
viihtyisässä ravintolassamme.
Aamiainen 10—13. Päivällinen 16—19.
Kuukausiruokailijoille alennusliput edullisia.
Annoksia kaiken päivää.
Tunnetusti hyvää kahvia y.m. virvokkeita. Funkkiskabinetti kokous- y.m. tilaisuuksiin tilauksesta.
Ulkotilaukset toim. huolella ja nopeaan.

— **Hiihto.** Etelä-Hämeen maakuntahiihdon voitti eilen 90 km:llä Lahden sk. 8,27,4 ja 80 km:llä Someron sk. 6,37,18.

Myytävänä

Hyvässä kunnossa oleva ja vähän käytetty kaksoispyörillä ja kippilaitteilla sekä perävaunulla varustettu

Ford kuorma-auto

malli 1930.

Viljo Puro.
Seinäjoki, puh. 180.

Ilmoituksia.

Huonekalukauppa

ja VERHOILULIIKE
Ab. Silander Oy.
Suositellaan.
Kokkola, Pormestarink. 10, puh. 86.

Matkustajakoti TOIVO

Kannus.
Kirkkoa vastapäätä.
Siistit huoneet, halvat hinnat.

Vaatturiliike T. Laajanen

Seinäjoki. Puhel. 208.
Arki-, juhla- ja sotilaspukuja.

Hotelli National

Turku, Rauhank. 8, lähellä asemaa.
I lk. hotelli ja ravintola.
Huoneita 1 h. 15:—30:— ja kahden h. 40:—50:—, lisävuode 10 mk. vuorok.
Oma keskus, nimihuuto National.
Suositellaan!

LOIMAALLA:

Loimaan Seurahuone

Puhelin 60.
Ainoa I luok. hotelli ja ravintola paikkakunnalla.

HOTELLI SEURAHUONE

Iisalmi. Omist. Iida Bolander. Puh. 346.
Aamiaista tarjoillaan kello 10—13
Päivällistä „ kello 16—18
Kahvia, teetä, virvokkeita sekä lämpimiä ja kylmiä voileipiä koko päivän.
Ajanmukaiset hinnat. Kohtelu hyvä.
Ravintola suljetaan klo 23,30.

Palvelusta haluaa.

Metsänomistajat, Puutavaramiehet!

. Metsäkoulun ja 5 l. oppik. käynyt keski-ik. 21 v. metsäalalla toiminut **tarmokas metsämies** haluaa heti tointa. Maan molempia kieliä taitava. Hyvät suositukset. — Arv. vastaukset Lakeuden Sanan kontt. nimim. **"Kokenut metsämies".**

LAKEUDEN SANA

Päätoimittaja: Vilho Viita.

Lehti ilmestyy joka maanantaiaamu.

Toimitus jo konttori Seinäjoella Koulukadun 3:ssa Seinäjoen kirjapainon yläkerrassa, puh. 85. Avoinna arkipäivisin klo 10—16, sunnuntaisin klo 16—24.

Tilaushinnat:

Koko vuosi 30 mk., puoli vuosi 20 mk., neljännesvuosi 10 mk., kuukausi 4 mk.

Tilauksia vastaanottavat maan kaikki postikonttorit ja rautatiekirjakauppa Oy:n myymälät, asiamiehet sekä lehden konttori.

Ilmoitushinnat:

Tekstin jälkeen 1 mk., ennen tekstiä ja tekstissä 1:20 mk. palstamillimetriltä. — Jatkuvista ilmoituksista alennus.

Seinäjoki 1933, Seinäjoen kirjapaino.